

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 st. p. peti vrsta
maloglasni po 1.50
in 2. D. večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondelike in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnishva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ob Radičevi krsti

(Od našega stalnega dopisnika.)

Zagreb, 10. avgusta.

Brez dvoma se v celi državi največ govori o smrti ene najznačilnejših osebnosti, ki je za dolgo časa za veliko večino Hrvatov značila sama po sebi program, ki je bila v širokih slojih hrvatskega naroda priznana kot nosilec hrvatskih idej, katere bo tudi udeležila.

Stepan Radič se je rodil 11. julija 1871 v vasi Prepaljevo pri Sisku kot sin kmeta. Mati je bila ena od tistih ljudi, katere so bile pozneje navdušene pristašice Radiča. Ze kot deklica je prišla v nasprotju z oblastjo; in istega temperamenta je bila njegova stara mati. V takem ozračju se je Radič že kot mlad človek začel zanimati za javna vprašanja in je dobil od brata Antona pobudo, da gre študirat gimnazijo. Gimnazije ni mogel dovršiti v Zagrebu, ker je bil ob priliki demonstracij proti Khuenu prisiljen izstopiti iz šestega razreda. Na priporočilo srbskega metropolita Mihajla je odšel v Rusijo, kjer se je mudil v Kijevu. Leta 1891 je napravil zasebno maturo v Karlovcu. Kot slušatelj pravne fakultete v Zagrebu je prišel v stik s hrvatskimi politikmi: v tej dobi je nanj veliko vplival stric dr. Rački. Poslan kot delegat univerzitetne mladine na proslavo 300 letnice zmage pri Sisku je napadel bana Khuena in bil zaradi tega zaprt v Petrinji štiri mesece ter zbrisan iz vseučilišča. Odšel je v Prago, se vrnil nazaj v Zagreb, bil zaradi spajanja madjarske zastave zopet šest mesecev zaprt, odpotoval tajno v Prago, kjer je deloval kot časnikar in izdajal »Hrvatsko misel«. Leta 1897 je odšel v Paris, kjer se je vpisal na politično šolo, odtod pa zopet v Prago, kjer je imel v tej dobi nanj posebne vplive prof. Masarik. V Pragi se je tudi poročil, se vrnil v Paris in dokončal politično šolo z diplomom na podlagi dela »La Croatie actuelle et les Slaves du Sud«. Ves čas se je pridno učil tuje jezike, prišel zopet v Prago, odtod pa v Zemun, kjer je navezal stike s srbskimi politikmi. Leta 1902 izdaja zopet »Hrvatsko misel«. V to dobo spada tudi delce »Kako priti iz hudega v dobro«. Postal je tajnik skupne opozicije ter se mnogo bavil z organizacijo. Z bratom Antonom je osnoval Seljačko stranko. Anton je bil duhovni vodja, Stepan pa, kot boljši agitator, predsednik stranke. Iz te dobe začena hrvatski seljački pokret. Ker se je spremenil tudi volilni zakon, je dobila njegova stranka 9 poslancev. Do bana Tomašiča je stal v opoziciji, doživljal burne dogodke in zopet preстал nekoliko mesecev zapora. Za časa svetovne vojne je mnogokrat govoril o miru ter se udeleževal praških sestankov.

Stališče gospoda Radiča ob stvoritvi jugoslovske države je znano. Ni bil dober taktik, skazal pa se je kot sijajen poznavalec ljudskega razpoloženja. Ker se narod ni mogel znajti v novih razmerah in se tudi od strani Belgrada ni delalo na to, je Radič pridobival na popularnosti in pomnoževanju glasov. Tedaj začena usodna njegova politika abstinence. S sprejetjem ustave je šel njegov pokret še bolj na levo. Radič sam je povečal število pristašev. V njegovem seljaku se je razvila razredna zavest. Mesto komunistične ideje je zrastle razrednost hrvatskega seljaka. Dasi je imel tekmece, je vendar ostal med narodom nepremagan, kajti kot je sam pravil: gazil je leto za letom vaško blato, kar se ne more tako kmalu pozabiti, kakor se ne more pozabiti delo za dvig slovenskega kmeta od strani osnovevalcev današnje SLS. Velika je škoda, da Radič ni mogel organizirati Hrvatske tudi gospodarsko in prosvetno. Glavna krivda temu sta njegov temperament in način njegovega dela. Imel je svoje zamisli, toda bile so nerealne in pesniške. Znal je navdušiti, toda ni znal stvari izvršiti. V tem je bil preveč pod vtisom Rusov, premalo pa je poznal in cenil delo Nemcev.

Leta 1923 potuje v inozemstvo. Hrvati so stavili vanj velike nade. Njegova vrnitev, neuspešno potovanje, povratek v skupščino in podpiranje Davidovičeve vlade — vse to bi moglo dovesti našo notranjo politiko v drugo smer. Toda tu se je probudil stari Radič, prišla je nanj obznana in zapor. Vse to je na Radiča duševno tako delovalo, da je postal iz republikanec monarhist in republikanec obenem. Njegov sporazum z radikali ni bil baš politična modrost, bil pa je izliv njegovega temperamenta, ki se kot Hlinka ali dr. Korošec ni znal prilagoditi razmeram in postopoma izvesti svoj program. To ga je zopet vrlo v objem Pribečevića, ki je bil zanj usodni človek. Pribečević tedaj ni predstavljal nikogar, je bil odveč in se je zaradi tega oklenil gospoda Radiča, kar je itak znano.

Še smrt jih ne misli strezneti

r Belgrad, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Iz Zagreba poročajo, da je vodstvo KDK odklonilo vse izraze sožalja, ki so prišli iz Belgrada, to je sožalja vlade, vseh parlamentarnih skupin. Odklonila je dosedaj običajno prakso, da se bivši ministri pokopljejo na državne stroške. Obenem se je izdalo opozorilo, da se za nikogar, iz Belgrada, ki bi prišel na Radičev pogreb, ne jamči. Ti sklepi KDK so se težko dojmili v vseh tukajšnjih krogih, ki so prepričani, da bi vsaj pred veličastvom smrti morali ponehati zagrizenost in ekstremna nepotrpežljivost. To je tembolj čudno, ker so vsi tukajšnji krogi storili vse, kar je bilo v njihovih močeh. Radi tega sklepa KDK nihče od parlamentarnih skupin ne bo mogel prisostvovati sprevedu svojega bivšega tovariša. Sicer pa se v parlamentarnih krogih položaj presoja mirno. Kot normalno se ne pričakujejo ob tem povodu nobeni izredni dogodki.

Zemljoradniški klub se je telefonično obrnil na vodstvo KDK, ali je dovoljeno, da se vsaj posamezni poslanci zemljoradniškega kluba osebno udeležijo pogreba. Dobili so odgovor, da v zmislu večerajšnjih sklepov KDK odklanjajo tudi udeležbo zemljoradnikov na pogrebu.

Pred dvema dnevi je došel v Zagreb dopisnik »Daily Expressa«. Včeraj pa je prišel dopisnik »Daily Maila«, ki sicer stalno biva na

Dunaju. Oba Angleža sta prišla, da se na licu mesta informirata o dogodkih pri pogrebu.

Sožalje narodne skupščine. Predsednik narodne skupščine je poslal sledeč brzojav: »Predsedstvu HSS, Zagreb. Izražam najgloblje sožalje v žalosti klubu HSS za ljubljnim predsednikom istotako žalostne narodne skupščine za velikim narodnim zastopnikom. Predsednik narodne skupščine Mihajlo Kujundžič.«

Določitev pogreba

č Zagreb, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je imel sejo širši posl. odbor KDK, na kateri so razpravljali o organizaciji pogreba pok. Radiča. Sklenilo se je, da bo jutri popoldne ob 16 seja poslanskega kluba HSS, ob 18 pa javna spominska seja KDK v saboru. Pristop na galerije bo omogočen širši publiki. Govoril bo dr. Maček. Po seji bodo šli poslanci v seljački dom. O pogrebu samem se je sklenilo, da se začne v nedeljo ob 10 dopoldne izpred Seljačkega doma. Na trgu kralja Aleksandra in na Mažuraničevem trgu se bodo formirale kmetijske množice, ki ostanejo tam do začeta spreveda, katerega bodo otvorili hrvatski Sokoli po Kukuljevi ulici. Z balkona Seljačkega doma bo še prej govorilo več govornikov, in sicer najprej zastopniki HSS, nato za KDK Pribečević in Trumbić, potem zastopniki inozemstva, zastopnik mesta Zagreba, zastopnik okraja Ludbreg, v katerem je bil Radič prvi izvoljen, zastopnik okraja Sisak, v katerem je bil Radič rojen, dalje zastopnik Dalmacije Matijević, zastopnik Bosne Čelan, Slavonije Babič, zastopnik mesta Subotice, zastopniki prosvetnih organizacij, zastopnik Slovenije in Črne gore. Na grobu bo samo en govor. Govoril bo eden izmed intimnih sodelavcev Radičevih v HSS. V sprevedu bodo šli najprej Sokoli, potem kmetje, ženska društva, vseučilišče, ostale šole, potem pa gospodarske organizacije in ostale korporacije, potem zastopniki oblasti, venci, mrtvaški voz, rodbina pokojnika, poslanci KDK in na koncu ostalo občinstvo.

Danes je bilo vodstvo HSS obveščeno, da bo kralja zastopal general Matič iz Zagreba.

č Zagreb, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Danes so se ves dan vršile priprave za pogreb. Razna hrvatska in druga društva, n. pr. gospodarska in kulturna, so imela žalne seje, na katerih se je sklenilo, da se udeležijo pogreba. Žalna dekoracija Seljačkega doma je dovršena. Častno stražo pri truplu pokojnika tvorijo kmetje, Sokoli, akademiki in ženske članice HSS. Zjutraj ob šestih je bila dvorana otvorena za splošen pristop ljudstva, ki se neprestano vrsti ob krsti ter se na mnogih vidih iskrena žalost. V mestu je mnogo zastav, trgovinske izložbe pa so okrašene z Radičevimi slikami. Opazilo se je, da je Jugoslovanski sokolski savez sklenil, da se morajo vsi jugoslovanski Sokoli udeležiti pogreba.

Zalovanje v provinciji

č Šibenik, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Na obali je bila prirejena spominska svečanost po pokojnem Radiču, katere se je udeležilo več tisoč dalmatinskih kmetov. Govoril je župan Škarica. Kmetje so na koncu prisegli, da bodo ostali verni Radičevim idejam.

č Split, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Včeraj popoldne je bila v Splitu manifestacija na čast pokojnemu Radiču. Ker so manifestanti začeli demonstrirati tudi proti vladi, je intervenirala policija. Stvar se je izvršila mirno. Iz Splita bo odpeljal na Radičev pogreb poseben vlak.

Popolno zaupanje v dr. Korošca

Kreditu za aviatiko so premajhni — Deklaracijska debata

r Belgrad, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Na današnji dopoldanski skupščinski seji se je v glavnem razpravljalo o interpelaciji opozicijskih poslancev radi nabave aeroplanov in aeroplanskega materiala. Pred razpravo o tem se je vršila daljša razprava, ki jo je povzročil posl. Kokanović o tem, ali se je kršil poslovnik ali ne. Na interpelacijo, v kateri opozicijski poslanci trdijo, da se vršijo velike nerednosti, je odgovarjal vojni minister general Hadžič.

Izjavil je, da so vsi napadi opozicije neutemeljeni. Ko so se izvršile večje nabave za aeroplan, je ministrstvo razpolagalo s 33 Bregueti in 14 motorji Regnault. Vse to je ostalo iz vojne. Radi tega niso bili v najboljšem stanju. V takih okoliščinah je dobil ponudbo od Sondermayerja, da nabavi 25 Renaultov, vsakega po 180.000 Din od francoske tvrdke. Motorji še niso bili preje uporabljeni, kakor se to v interpelaciji trdi. Na temelju uradnih podatkov, ki jih general Hadžič navaja, se vidi, da se je ta ponudba sprejela po rednem potu. Z ozirom na to so neresnične trditve interpelacije, da so se nabavili stari in uporabljeni motorji. Vsi motorji so bili

novi. Istotako je neresnično, da bi bile tri komisije zavrnile to nabavko. Neresnično je nadalje, da je Sondermayer poletel iz Pariza v Indijo na stroške vojnega ministrstva. To se je zgodilo na stroške zasebnega društva.

Nato je Hadžič govoril o stroških v aviatiki. Pretirana je trditev o smrtnih slučajih. Pri aviatiki se doživljajo velike težave. Čim se apart dvigne 10 metrov, se nahaja v vojnem stanju. Priznava, da so velike težave. Če bi hoteli ukiniti vse nesreče, bi bil najboljši način, da se aviatika sploh ukine. On kot minister niti ne misli, niti ne more tega storiti. Edino, kar je natančno v interpelaciji, je to, da razpolaga aviatika z zelo majhnimi krediti. Zato naglašuje potrebo, da se za napredok aviatike dajejo čim večji krediti. To ni odvisno od njega, marveč od narodne skupščine. Obžaluje, da se v interpelaciji navajajo neresnične reči. Narodno skupščino prosi, da se zadovolji z njegovim odgovorom.

Zemljoradniški Tujanjanin je predlagal motiviran prehod na dnevni red, ki ga je minister odbil, pač pa se je predlagal prost prehod na dnevni red in se je interpelacija zavrnila.

inštanca niso imele tolike važnosti kot njegova osebnost. Jasno pa je, da vodstva ne bo prevzel Pribečević, že zaradi tega ne, ker je Srb. Mase so proslavljale Trumbiča, težko pa si je misliti, da bo padlo vodstvo nanj. Prvič zato ne, ker so mu klicali v glavnem itak njegovi pristaši, dalje pa, ker dr. Trumbić nima zaslombe med širokimi sloji hrvatskega naroda.

Popoldne se je seja nadaljevala. Na dnevnem redu je bilo nadaljevanje debate o deklaraciji vlade g. dr. Korošca. Demokrat Dušan Stevič je v svojem govoru poudarjal, da nikakor ne more soglašati z mišljenjem nekaterih prejšnjih govornikov, ki dr. Koroščevo vlada indentificirajo z Vukičevićevo. Pričan je, da bo g. dr. Korošec vzel nase odgovornost za vodstvo državnih poslov. V svojem delovanju dela vedno tako, kakor misli. Pravi, da se dobro vidi, da je sedanja deklaracija zelo skrbno in vsestransko sestavljena. Deklaracija obravnava vse aktualne probleme. Poslanec navaja te probleme, kakor so navedeni v deklaraciji in pravi, da mu je žal, da se v deklaraciji ne omenja vprašanje čuvanja ljudskega zdravja. Nato govori o dogodkih 20. junija. Vzrok temu dogodku je gotovo neuravnoteženost in psihološka nepreračunljivost zela našega storilca. Vendar je bila politična atmosfera nevzdržljiva in medstrankarsko netolerantna. Napadi ne samo na neodgovorne činitelje, marveč tudi na čast enega dela našega naroda so bili na dnevnem redu. Ne misli s tem trditi, da je bila vladna večina mirna, ali na akcijo prihaja reakcija, ker so na žalitve padali tudi odgovori. Nadeja se, da bodo čustva, ki so jih povzročili dogodki dne 20. junija odstopili mesto logiki in razumu, da se bo videlo, kaj je možno in kaj ne, in kaj je abstraktno in kaj je realno, in da se najde zdrava, realna pot, po kateri se mora iti. Vsi smo dolžni, da popustimo in popuščajoč prožimo bratski roke. Ni greh odpustiti greh bratu. Ali to naše popuščanje more iti samo do tja, dokler ne pride v nasprotje z življenjskimi interesi našega državnega edinstva.

Državno edinstvo ni ustvarjeno samo radi nas. Ustvarjeno je radi rodov. Nadeja se, da bo vlada zavrgla vse osebne obzire in vso odgovornost posvetila, da se politično življenje konsolidira. Nadeja se, da bo natančno izvajala zakone nasproti vsakomur v tej državi v borbi proti separatizmu in hegemonizmu mas s katerekoli strani, da bi se utrdila pot, po kateri bi se lahko vrnili v narodno skupščino zastopniki vseh plemen našega troimenega naroda. Verujoč, da bomo na tem potu uspeli, izjavlja, da bo glasoval za deklaracijo.

Nato je dobil besedo zemljoradniški Čubrič, ki je kritiziral dosedanje režime, navajal je primere in upravne prakse v Bosni. Izjavil je, da bo glasoval proti deklaraciji.

Demokrat Čubrovič je govoril o razmerah v Crni gori. Apelira na vlado, da tej deželi posveti večjo pozornost. Izjavlja, da bo glasoval za deklaracijo, ker ima polno zaupanje v vlado dr. Korošca.

Nov predsednik finanč. odbora

r Belgrad, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Dopoldne se je vršila seja finančnega odbora, na kateri je bil soglasno izvoljen za predsednika namesto dr. Subotiča, ki je postal finančni minister, radikal Ilija Mihajlovič. Prihodnja seja se bo sklicala pismeno.

Odvetniški zakon sprejet

r Belgrad, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Zakonodajni odbor je na svoji današnji seji pod predsedstvom dr. Josipa Hohnajca s 27 proti 3 glasovom v celoti sprejel zakon o odvetnikih z malimi spremembami.

Agrarno vprašanje v Dalmaciji rešeno

r Belgrad, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Finančni minister Subotič, minister za agrarno reformo Popović, minister za javna dela Angelinović, minister za socialno politiko Barič so pregledali zakonski predlog o dalmatinskih agrarnih odnosih. V načelu so se zedinili. Preostaja še samo to, da najde finančni minister finančna sredstva za likvidacijo tega vprašanja. Tako se bo tudi to vprašanje odstavilo z dnevnega reda.

Dr. Korošec v avdienci. Ob 6 zvečer je Nj. Vel. kralj sprejel v daljši avdienci ministrskega predsednika g. dr. Korošca. Pri tej priliki je g. dr. Korošec Nj. Vel. kralju poročal o stanju v državi.

Romunska kraljica se vrača z Bleda. Romunska kraljica Marija in princeza Ileana se v nedeljo vračata z Bleda v Bukarešto.

Polovično vožnje. Za orlovsko prireditel v Petrovčah dne 15. avgusta je generalna direktorija dovolila polovično vožnjo pod številko 56.093 pod običajnimi pogoji. — Železniško ministrstvo je pod št. 13.417 dovolilo polovično vožnjo za prireditel aerokluba »Naša krila« dne 19. avgusta v Celju.

In kaj pravi k temu Italija?

v Parizu, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Pariški fisti se še nadalje bavijo z razmotrivanjem posledic smrti Radiča. »Volontec« označuje ta dogodek kot etapo v krizi jugoslovanske države, ki povzroča skrbi. Če se ne spremeni sedanja struktura države, bodo nasprotstva med različni narodi Jugoslavije trajala nespremenjeno dalje. Bodočnost Jugoslavije je po mnenju tega lista v federalizmu na temelju demokracije in napredka, in ta država bi lahko postala važen faktor v Srednji Evropi. Če bo stara Srbija svoje vladanje enostransko hotela obdržati nad novimi pokrajinami, kriza ne bo imela nobenega konca. »Populaire« dolži Radiča, da je vsled svoje nepopustljivosti povečal težkoče v Jugoslaviji. Če bi Jugoslavija ne uspevala, bi to moglo imeti samo tragične posledice za vso Evropo, ker ni verjetno, da bi fašizem ne porabil tako ugodne prilike, da nasiti svoj apetit. »Action française« označuje hrvatski problem kot življensko vprašanje v jugoslovanski državi in kot del jadranskega problema, ki zanima vso Evropo.

»Petit Parisien« objavlja daljše članke

znanega publicista Jacquesa Seidouxa o italijanski politiki v zvezi s krizo, v kateri se trenutno nahaja Jugoslavija. Spričo težkoč, ki se pojavljajo v Jugoslaviji proti konsolidaciji, se zdi Seidouxu zelo važno, kakšno politiko bo vodila Jugoslavija in kakšne težkoče bi lahko nastale od zunanja. S tega stališča začne seveda Seidoux govoriti o italijansko-jugoslovanskih odnošajih.

Ugotavlja, da traja še vedno tisto stanje, kakor pred dvema mesecema. Italijansko-jugoslovanska pogodba iz l. 1924 je bila podaljšana, toda dočim se moči Jugoslavije trošijo radi notranjih nemirov, dela Italija na Balkanu tako politiko, da mora njena aktivnost voditi do vznemirjenja, dokler stremi po obkroženju Jugoslavije. — Italija se prizadeva ustvariti s Sofijo ožje odnose in dočim se Bolgarska vidno približuje Italiji, deluje Rim obenem tudi v Atenah. Videti je, da si prizadeva Venizelos nanovo ustvariti približanje s Turčijo. Če se Grčija in Turčija sporazumeta, bi bilo s tem gotovo mnogo storjeno za italijansko politiko, katere vpliv bi postal vsak dan večji.

Kellog bo le prišel v Evropo

Pariz, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Pariško časopisje poroča, da je francosko zunanje ministrstvo po nalogu in v imenu Kelloga uradno razposlalo vabila na konferenco, ki se vrši 23. t. m. v Parizu. Gre za sedem velesil, udeleženi pri locarnski pogodbi in za angleške dominijone. Odgovore pričakuje pariška vlada že te dni. Dalje se doznava, da je nenadna bolezen Chamberlaina zelo neugodno vplivala na druge zunanje ministre in da bo predvsem tudi Stresemann izostal. Obenem se je pričela kritika pogodbe same. Listi ji očitajo, da ni znala pritegniti k prvemu podpisu tudi drugih držav, zlasti Španije in da je iz prvotnega navdušenja prekmalu prišla splošna ohladitev.

Kellog, ki odpotuje 17. t. m. v Evropo, izjavlja, da obžaluje, da Chamberlain ne more priti na podpis pogodbe, on sam pa da zaradi tega ne bo opustil svojega potovanja. Sovjetom bo pozneje, ravnotako kakor drugim državam, dan na pristo podpis pogodbe, a vendar tako, da ne bodo smeli staviti nikakih pogojev. Voditelj zapadnoevropske sekcije državnega departementa je dospel v Anglijo, da tam razpravlja o podpisu Kellogovega pakta in o interpelaciji angleško-francoskega mornariškega dogovora, katerega najvažnejše določbe obstajajo po »Daily Cronicle« v tem,

da se omeji število križark s topovi kalibra 6 do 8 col, dočim je dovoljena neomejena graditev križark z lažjimi topovi. Omejitvi se ima tudi število podmornic z več kot 600 tonami, dočim ostanejo proste podmornice z manj kot 600 tonami.

Pogodbe ni objaviti... Francoska vlada je zaradi ostre kritike sklenila, da ne izvrši prvotno nameravane objave mornariške pogodbe z Anglijo, ker je angleška vlada proti temu ugovarjala.

Angleško-francoska zveza je očitna

v Parizu, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Prihodnjih jesenskih manevrov francoske vojske se bo udeležilo tudi angleško vojaštvo, in sicer bodo poslani na te vaje en irski huzarski polk. Listi poudarjajo, da to vojaško sodelovanje, za katerega dosedaj v mirnem času še ni bilo sploh nobene primere, nanovo dokazuje tesno sodelovanje francoskega in angleškega naroda. — V ponedeljek se začne v Londonu velik zračni manever, ki temelji na osnovi, da je rusko zračno brodogeje iz Skandinavije napadlo London. Pri teh manevrih bo sodelovalo tristo letal.

vakov. Vsak preobrat na Slovaškem, ki bi nastal v duhu Mičure ali protestantizma, separatizma ali materializma, bomo neizprosno uničili. Slovaški deželni predsednik mora reprezentirati narodni suvereni slovakizem, sicer bomo z njim obračunali.

Pilsudski gre v Vilno

v Varšava, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Priprave za zborovanje legionarjev v Vilni se vršijo v velikem obsegu. Pilsudski bo sam prišel na zborovanje in imel tam veliki govor, in je zaradi tega celo odgodil svoje potovanje na dopust, ker je uvidel, da gre pri tem za ogromno politično demonstracijo, predvsem za to, ker je Litva sklenila, da imenuje Vilno za glavno mesto Litve.

Socijalisti in kolonije

v Bruselj, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Socijalistični kongres v Bruslju se v svoji kolonialni resoluciji peča z razvojem in z osvobodilnim bojem podjarmljenih kolonialnih narodov, za katere zahteva narodno neodvisnost, narodno enakopravnost in popolno pravico do samoodločbe. Za vsa kolonialna ozemlja se zahteva politika odprtih vrat.

Albanija — kraljevina

v Atene, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Po poročilih iz Tirane je sprememba državne oblike Albanije gotova stvar. Koncem tega meseca bo sklicana narodna skupščina, ki bo oklicala Albanijo za kraljevino, dosedanega predsednika Ahmed beg Zogu pa za kralja. Dosedanji predsednik republike je v svoji italijanski politiki to spremembo že dolgo pripravljala. Ni pa še jasno, ali bodo zainteresirane velesile razen Italije v spremembo albanske ustave in oblike vladavine privolile.

Ibn Saud ne miruje

v London, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo angleške agenture iz Bagdada, so bila pogajanja s kraljem Hedžasa Ibn Saudom prekinjena brez uspeha in ker se Anglija boji, da bo Ibn Saud proglasil sveto vojno, so bila na ogrožene točke mezopotamske meje poslana štiri letala in sedem oddelkov tankov.

Komunisti v Pekingju

92 komunistov ustreljenih. Policija je prišla na sled veliki komunistični zaroti, katero je vodila III. internacionala. Aretiranih je bilo 250 oseb, od katerih so 192 takoj po prekem sodu ustrelili.

Titulescu - poslanik v Londonu

v Bukarešt, 10. avg. (Tel. »Slov.«) Današnji romunski uradni list objavlja dekret, podpisan po ministrskemu predsedniku Bratianu in sopolpisan po Bratianu kot začasnem zunanem ministru, glasom katerega je bil dosedanji zunanji minister Titulescu od 1. avg. dalje imenovan za izrednega ministra in poslanika v Londonu.

Romunsko-angleški dogovor.

Dogovor med londonsko banko Schröder in romunsko vlado o zaostalih kuponih in bonih 4 in pol odstotnega romunskega posojila iz leta 1918, o katerem smo že poročali nedavno, je bil danes objavljen v londonskih finančnih krogih.

Revolucija v Braziliji.

»Daily Mail« poroča iz Paragvaya, da je v južni Braziliji izbruhnila revolucija, ki je dala paragvayski vladi povod, da je zaprla mejo ob Braziliji.

Drobne vesti

Mednarodni goljufi. Pred kratkim je bil aretiran bivši nameščenev reparacijske komisije Saily, ki je obtožen, da je ukradel važne dokumente iz ministrstva za osvobodene kraje. Čuje se, da je preiskava v zvezi z goljufijami pri nemških materialnih dobavah dovedla do velike senzacije in da bodo sledile še nadaljnje aretacije.

Madjari za sadjerejo. Na današnji seji ministrskega sveta je dobil poljedelski minister pooblastilo, da v interesu pospeševanja sadnega eksporta da budimpeštanski zbornici za trgovino in obrt za madjarsko sadjerejo kredit 1 milijona pengőjev.

Požar v Budimpešti. Včeraj popoldne je v okraju starega Budima nastala v neki specerijski trgovini velika eksplozija bencina, ki je povzročila požar. Pri tem je bilo šest oseb smrtnonevarno ranjenih. V večernih urah so se štirji ranjenci že borili s smrtjo, dočim se tudi pri ostalih dveh dvomi, ali bosta ostala pri življenju.

Novosadska vremenska napoved: Tiho in lepo.

Dunajska vremenska napoved: Bolj vroče, večja verjetnost neviht.

Križev pot rudarjev in „Jutro“

»Jutro« že dalj časa sistematično izrablja bedo rudarjev, zlasti pa bedo rudarskih vpokojencev v svoje strankarsko-politične namene. Namen tega Jutrovskega pisanja je, odvrgniti odgovornost za sedanje, res mizerno stanje rudarjev in rudarskih vpokojencev od pravih krivcev, to je v največji meri od SDS in dr. Zerjava ter jo naprtiti SLS in njenim zastopnikom.

Tu se ponavlja popolnoma ista igra, kot pri zloglasnem davku na ročno delo. Ta davek je, kakor znano, prvič uvedla vlada, v kateri je sedel kot minister dr. Zerjav. Kljub temu pa naj bi bili zanj po »Jutru« odgovorni poslanci SLS, zlasti dr. Gosar, ki so od vsega začetka vodili proti temu davku najostrejšo borbo, in dotle, da so ga tudi resnično odpravili.

Tako se je »Jutro« od prejšnjega četrtka v posebnem članku, kjer najprej hinavsko slikal vso bedo rudarjev, zopet razkorajalo nad SLS in njenimi poslanci, češ: »V takem obupnem položaju je strah pred starostjo in onemoglostjo še strašnejši. Zato je razumljivo, da rudarji največjo važnost polagajo na ureditev svojega starostnega in invalidnega zavarovanja. Ko je bila sedaj skoraj dve leti na vladi SLS in ko je bil od rudarjev izvoljen poslanec dr. Gosar celo socialni minister, so bili rudarji trdno uverjeni, da bo to vprašanje SLS vendarle uredila, ker je bilo i zato časa dovolj i možnosti, saj je bila vlada v popolni odvisnosti od SLS in bi torej SLS ureditev mogla kratkoma diktirati. Pa leta so minula, SLS je prišla domov. Zavarovanje rudarjev pa je ostalo tam, kjer je bilo, odnosno se je še celo poslabšalo. Pa SLS ni smatrala za ureditev rudarskega zavarovanja dejstva, da so se zmanjšale pokojnine in podaljšala službena doba. Tako »ureditve« zna vsakdo in ni treba, da je to »socialna« SLS.

Da je moralni in materialni udarec rudarjem še občutnejši, je SLS kratko pred demisijo na oni zadnji seji pristala na to, da je ministrski svet razveljavil razsodbo rudarskega sodišča, ki je reklo, da je podaljšanje zavarovanja protizakonito. S tem je SLS jasno in odkrito rekla: »Da, prav je in popolnoma v redu je, ako se rudarjem v Sloveniji pokojnine znižajo in službena doba podaljša.« S tem je SLS vzela rudarjem prav zadnje orožje za izboljšanje položaja iz rok. To je treba podčrtati, ker bo SLS za časa volitev trdila, da se je ta sklep ministrskega sveta storil brez njene vednosti, da je bil »utihotapljen«.

To se jako lepo čita ter je naravnost preračunano na to, da bodo takemu pisanju nasledili najprej tisti, ki stvari ne poznajo, potem pa zlasti tudi ubogi rudarski upokojenci, ki jih težke razmere navdajajo z nevoljo proti vsem, ki bi jim po njihovih sodbi in po »Jutrovih« hujskarijah lahko pomagali. Toda, kako stvar v resnici stoji?

Vprašanje rudarskih pokojnin je, kakor znano, uredil s svojim zloglasnim »Pravilnikom« ob božiču 1925 g. dr. Zerjav, tatrtni minister za šume in rude,

G. dr. Zerjav, ki je izdal ta »Pravilnik« samo zaradi volitev, ki so se ravno takrat vršile, ne pa zaradi rudarjev, da bi njim pomagal, je pri tem pred vsem drugim popolnoma pozabil na tako zvane staroupokojence. Za njihovo bedo, ki je res neznosna, je bil »lep in gluh ter se niti najmanj ni potrudil, da bi njihov položaj vsaj malce olajšal. Mislil si je menda pač, saj je teh ljudi itak vedno manj, ko bodo popolnoma izumrli, tedaj bo pa njihovo vprašanje tudi popolnoma rešeno. Tako je ostalo vprašanje rudarskih staroupokojencev po zaslugi in krivdi dr. Zerjava nerešeno, nerešeno zlasti zaradi tega, ker so bratovske skladnice po dr. Zerjavovem »Pravilniku« zasle v tak položaj, da so danes globoko pasivne, zato ne morejo izpolnjevati niti svojih rednih obvez, kaj še, da bi mogle priskočiti staroupokojencem na pomoč.

Dr. Zerjav je namreč določil v svojem, za volitve izdanem »Pravilniku« rudarjem razmeroma visoke pokojnine — pozabil pa je poskrbeti za primerno kritje. Dr. Zerjav je namreč hotel biti za volitve nasproti rudarjem radodaren, toda ne morda na račun Trboveljske, ali države, ki ima v tem pogledu tudi še svoje dolžnosti, katere bo morala prej ali slej izpolniti, marveč ta Zerjavova radodarnost je šla enostavno na račun rudarjev samih. Po domače se to pravi, dr. Zerjav je določil rudarjem lepe pokojnine iz njihovega lastnega žepa, on jih je enostavno pooblastil, da lahko prej potrošijo in prej porabijo denar, ki so ga tekom let zbrali v bratovskih skladnicah, zato, da bi mogli do smrti uživati vsaj skromno pokojnino. Kaj bo potem, ko denarja ne bo več, to njega ni zanimalo in ni skrbelo, za to bodo se tudi pri bratovskih skladnicah pokazalo tisto prokletstvo, ki spremlja njegovo delo. Mesto močnih zavarovalnih ustanov, ki bi mogle vsaj deloma izpolniti svoje obveze tudi nasproti starejšim svojim članom (staroupokojencem), imamo sedaj zavode, ki kličejo po sanaciji, po nujni sanaciji, kajti drugače bo položaj vedno slabši.

In res! Sedaj, ko so se pokazale zle posledice Zerjavove demagogije, sedaj pa so blagajne bratovskih skladnic prazne ter se mesečno pokaže visok primanjkljaj, sedaj so pa vsega tega krivi klerikalci. Kakor pri vseh gospodarskih in socialnogospodarskih ustanovah, kjer je imel dr. Zerjav svoje prste vmes, se je tudi pri bratovskih skladnicah pokazalo tisto prokletstvo, ki spremlja njegovo delo. Mesto močnih zavarovalnih ustanov, ki bi mogle vsaj deloma izpolniti svoje obveze tudi nasproti starejšim svojim članom (staroupokojencem), imamo sedaj zavode, ki kličejo po sanaciji, po nujni sanaciji, kajti drugače bo položaj vedno slabši.

Zato pa se zdi »Jutrov« hujskanje rudarskih vpokojencev na SLS in njene poslance, kakor če bi tisti, ki je hišo zažgal, zmerjal one, ki so prišli gasiti, da so prepozni, premalo vestni, požrtvovalni itd. Če hočejo rudarski vpokojenci zlitj svojo upravičeno jezo nad podaljšanjem zavarovalne dobe in znižanjem pokojnin na tistega, ki je vsega tega kriv, tedaj jo bodo zlili na dr. Zerjava, ki je edini privedel bratovske skladnice na rob propada.

Menda ga ni poštenega človeka, ki ne bi privoščil rudarju, ki rije v neprestani smrtni nevarnosti 30 ali celo 35 let pod zemljo, ne samo 1000, marveč tudi 1500 in 2000 Din pokojnine. Zakaj, ni dvoma, da človek s tako naporom in nevarnim delom, kot je rudarsko, zasluži tako pokojnino. Ali vsakdo, kdorkoli bi hotel rudarjem take ali podobne pokojnine zagotoviti, mora tudi povedati, odkod naj se vzamejo za to potrebna denarna sredstva!

Pota, kako priti do potrebnih denarnih sredstev, so različna. Gotovo je, da morajo en del teh bremen nositi rudarji sami. Drugi del naj nosi delodajalec, v našem primeru v prvi vrsti Trboveljska, eventualni tretji del pa bi morala prispevati država. Tu bi moralo »Jutro« povedati, kako si stvar zamislija — to se pravi, povedati bi moralo, zakaj ni razmišljalo o tem g. dr. Zerjav, ko je izdal svoj zloglasni »Pravilnik« in zakaj ni svojih nazorov v njem uveljavil?

SLS ni imela dosedaj še nobenkoli v svojih rokah ministrstva za šume in rude, zato tudi ni imela nikdar prilike to vprašanje neposredno po svojih lastnih nazorih in željah reševati. Zato je sklicevanje na dr. Gosarja, ki je bil pač minister za socialno politiko, ne pa minister za šume in rude, jalovo. Jalovo tembolj, ker je on s svoje strani storil za rudarje vse, kar je vobče mogel storiti, dočim ne more dr. Zerjav in cela SDS pokazati v tem pogledu še prav nobenega uspeha. Nasprotno, v tej zvezi smemo omeniti, da se je dr. Zerjav, kakor smo informirani, celo hudoval na dr. Gosarja, ker je ta preprečil, da bi se v zadnjem finančnem zakonu omogočila likvidacija tako zvanega »Pokrajinskega pokojninskega sklada«, pri čemer bi Trboveljska na račun rudarskega zavarovanja zopet lepo profitirala. Kakor vemo, je dr. Gosar baš ob tej priliki, kakor tudi sicer že javno, napovedal zastopnikom Trboveljske, da bo morala njihova družba k sanaciji rudarskega zavarovanja izdatno prispevati in da se novi pravilnik o bratovskih skladnicah, tak kot je pripravljen, ne sme in ne more uveljaviti, ker bi po tem pravilniku nosili vsa bremena sanacije bratovskih skladnic, namesto da bi se to breme pravično porazdelilo med rudarja, delodajalec in državo.

Sedanje, začasno znižanje rudarskih pokojnin je samo neizogibna posledica nerešene dr. Zerjavovega Pravilnika in prav nič drugega ne. To vedo tudi vsi količkaj trezni rudarji sami, zakaj, »kjer nič ni, tam še cesar pravico zgubi« — pravi pregovor. Da pa je blagajna bratovske skladnice prazna, tega je danes kriv predvsem le dr. Zerjav. Zato pa on in njegovo »Jutro« pač nimata pravice napadati SLS in njene zastopnike, zakaj niso še do danes popravili vseh njegovih grehov.

Iz seje ljubljanskega oblastnega odbora

dne 9. avgusta 1928.

Ob otvoritvi seje se predsednik dr. Natlačen spomni smrti voditelja hrvatskega naroda predsednika zagrebškega oblastnega odbora g. Štepana Radiča, na kar oblastni odbor na poziv predsednika stoji vzklikne »Slava pokojnikovemu spominu!« in sklene poslati brzojavno sožalje njegovi vdovi Mariji in njeni rodbini ter zagrebškemu oblastnemu odboru, kar se takoj izvrši. Obenem ljubljanski oblastni odbor sklene, da se pogrebnih svečanosti oficijelno udeleži.

Nato se po kratkem odmoru preide na dnevni red seje.

Inž. agronom Jože Černe se sprejme v oblastno službo v VIII. činovni razred 1. plačilno stopnjo v začasni lastnosti; prideli se v službovanje h kmetijskemu oddelku.

Dr. Marica Pavič, konceptni uradnik pri komisarju za agrarne operacije, se pomakne v VIII. činovni razred 1. plačilne stopnje.

Na progji od km 38,5 do 42,5 oblastne ljubljanske ceste se namesti za cestarja Jože Bohine.

Nastavijo se za oblastne cestarje v višnjegorskem cestnem okraju: Ludvik Koščak, Joško Meglen in Albin Puš, v kostanjeviškem cestnem okraju pa Martin Grgovič, Franc Luštek, Janez Pavlenč, Franc Jorga in Janez Pavlovič.

Naprosi se prof. ing. Foerster, da si z oblastnim tehnikom ogleda pogorišče v Gornjem Jezeru pri Cerknici in da da tamošnjemu pomožnemu odboru strokovna navodila glede restavracije uničenih domov.

Da se omogoči polaganje praktičnega izpita agronomom, ki se nahajajo v oblastni službi, se stopi v stik z mariborskim oblastnim odborom glede sestave enotne izpraševalne komisije za agronome obeh oblasti.

Razpisani hotelski štipendiji se dasta prosljcem Leopoldu Polajnarju in Jošku Čeču. Štipendista bosta po dovršenem strokovnem študiju pomagala s svojim znanjem povzdigniti tujski promet v domovini. Porabila pa se bosta eventualno tudi kot strokovnjaka na hotelirski šoli, ki se bo v bližnji bodočnosti osnovala s sedežem v Ljubljani.

Glede mladinskih oskrbovancev se sprejme načelo, da se oskrbovancev obdrže po potrebi v oskrbi tudi še preko 15. leta starosti, dokler se popolnoma ne usposobijo za pridobitno delo.

Razpiše se ofertalna licitacija za zgradbo sedmih opornih zidov na cesti Kranj-Jezersko v skrajšanem roku 10 dni; razglas se objavi v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti ter v »Slovenec« in »Trgovskem listu«.

Oblastni odbor je obenem dovolil tudi več podpor iz oddelka za prosveto in iz poglavja za javna dela in deželno imetje.

Slovinci v Italiji

Primorci o dr. Koroščevi vladi

Slovensko ljudstvo v Italiji je z zadovoljstvom pozdravilo vest, da je bil prvič v zgodovini poklican Slovenec na najvišje mesto v državi. Vsi listi, ki so res glasila kmečkega ljudstva, ki predstavljajo ogromno večino naroda, so v svojih sestavkih poudarili važnost tega dogodka ter pripisujejo to visoko odliko vanje voditelja Slovencev desetletnemu vztrajnemu delu Slovenske ljudske stranke, ki je bilo res slovensko, to je odkrito in pošteno, a tiho. Komu ne uhaja danes spomin iz kraljestva politične smrti nazaj na mladostne boje, ki jih je bila SLS na Goriškem? Shodi, volivne agitacije, orlovski nastopi, gospodarska zborovanja. To je bilo življenje! In kje najdeš danes primorsko dekle ali ženo, ki bi ne bila nabirala podpisov za Koroščevo majniško deklaracijo v begunskem taboru ali doma? Vsak podpis tudi najbolj preprostega kmeta je prinesel svoj sad: Slovenec je ministrski predsednik v svobodni Jugoslaviji. In ne hodijo prav danes

Po Južni Srbiji

(Dalje.)

Takoj prvi dan sva s tovarišem ogledala, kar se da v Štipu znanimiva videti. Veliko resni. Izmed javnih poslopij pač nobeno ne zasluži, da bi se omenilo. Izplača se pogledati cerkev Sv. Nikolaja, ki ima svojo zgodovino segajočo v 14. stoletje. Bila je seveda kasneje čisto precejana. Pred cerkvijo je bil preteklo leto ustreljen general Kovačević. Ogledala sva si judovsko sinagogo, katero so vso obnovili. Skrbno nama je razkazoval in razlagal uslužbenec vse napise po sinagogi zlasti zgodovinski pregled, nekaj koledar dogodkov, ki se jih morajo verniki spominjati. Nad Bregalnico, proti postaji, stopi spomenik, ki spominja na srbsko zmago pri Bregalnici in kjer so shranjene kosti padlih. To kapelico je zidal goriimenovani general Kovačević. Turkov se je iz Štipa veliko izselilo, zato so njih džamije precej zapuščen. Ogledala sva eno, pa se je komaj izplačalo. Ko bi bila prilika, bi raje videl od znotraj samostan deržev, ki stoji ob poti v štipski Tivoli Kavaklijo. Kavaklija je bila sedaj že tudi precej ožgana od vročine, vendar češenj je bilo še dosti. Krasna pa mora biti ta točka pomladi, ko vse cvete.

Zvečer sem prišel med Slovinci. V tujini

podeštati in njihovi agenti od hiše do hiše propovedovat, da so Slovinci v Jugoslaviji zatirani, da se jim godi slabše kakor v Italiji, da bo Jugoslavija propadla? Imenovanje dr. Korošca je tem ljudem kar sapa saprlo. Primorsko ljudstvo ve, da se pod dr. Koroščevim vodstvom za Jugoslavijo ni bati! — Omembe vredno je, da ni našla »Edinost«, glasilo slovenskih liberalcev, niti ene besede, da bi izven brzojavnega dela omenila ta veliki dogodek v zgodovini slovenskega naroda. No, glasilo istrskih liberalcev gre še nekoliko dalje. »Istarska Riječ« namreč ugotavlja, da je dr. Korošec voditelj slovenskih »klerikalcev« in da »prinašajo zagrebški listi o Korošču in njegovem režimu najostrejšje članke, v katerih se izražajo čuvstva in mišljenje celokupnega naroda to stran Savec«.

Veliko letališče v Trstu. Letališče v Zavrlih pri Trstu se bo razširilo in moderniziralo, da bo odgovarjalo vsem zahtevam modernega civilnega in vojaškega letališča. Sedaj se gradi že stavba za osobe. Postavila se bo tudi brezižna postaja in lastna elektrarna. Letališče bo vojaško in civilno in bo služilo kot baza za novo trgovsko linijo Trst-Budapest.

Duhovniška vest. Goriški nadškof je investiral prvega župnika v Ročinju & g. Karla Rejo. Ročinj je bil nedavno povišan v župnijo.

Združevanje občin. Na Primorskem se nadaljuje združevanje občin ne glede na željo kmečkega ljudstva in proti tradiciji. Glavni namen višjih oblastev je le ta, da se doseže dovolj močna občina, ki bo lahko vzdrževala italijanskega občinskega načelnika. Te dni so bile združene občine Sp. Idrija, Čekovnik, Dole, Ledine in Vojsko z občino Idrija; Veliki dol, Gabrovnica, Gorjansko, Pliskovica, Škrbina in Brje z občino Komen; Bate in Banjšice z občino Grgar; Brestovica in Selo z občino Opatje selo in Vojsčica z občino Temnica.

Novo zvonove so dobile na račun vojne odškodnine fare Ledine, Sempolaj in Osek.

Radi vročine umirajo. Število umrlih na Primorskem v mesecu juliju je neprimerno višje kakor število umrlih v juniju. V Trstu je n. pr. umrlo julija meseca kar 42 ljudi več kakor v juniju. Ta porast se pripisuje vročini.

Praznik kočevskih nar. noš

dne 12. avgusta 1928.

Izgleda, kakor da letošnje poletje po malem ohlajenju v zadnjih dneh hoče ponovno razkazati vso svojo krasoto po hribih in dolinah. To naj zveni kot glasno vabilo: Zganite se in pridite na praznik narodnih noš v Kočevje dne 12. avgusta! Preprosta, ampak dobra in obilna oskrba bo storila svoje; okrepitev in poživitev telesa, srea in duha ne bo ostalo. Odbor pod predsedstvom g. prof. Vavpotiča je pripravljala dela dokončal. Slavje bo vsekakor zadostilo vsem pričakovanjem, da se bodo pokazale narodne noše, ki so v tradicionalnem varstvu družinske lastnine. — Tja in nazaj polovična vožnja.

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

Pogorišče Gorenje Jezero.

človek vse bolj čuti, da smo vendar Slovinci ena celota, en narod. Saj imajo naše ljudi splošno vsi radi, a vendar se Slovincem med svojimi vse drugače počuti kot med Hrvati ali Srbi. Slovenski poročnik si je s pomočjo svoje spretnosti gospe uredil staro turško hišo, da je prav prijetno domovanje. Na dvorišču smo se zbrali in večer prav zadovoljno prebili. Meni vsaj je ta večer silno prav prišel. Zvedel sem iz raznih razgovorov en večer več, kot bi zvedel v debeli knjigi o Macedoniji. Sploh so neposredni vtisi in živa beseda na licu mesta najboljša razlaga razmer. In o Macedoniji je marsikaj treba slišati, da si človek ustvari približno pravo sodbo. Zakaj tu velja, da je treba slišati oba zvona, tiste, ki vidijo vse skozi srbijska očala in tiste, ki gedajlo na razmere s čisto nasprotnega stališča, ob kasnejši priliki mi je neki poročnik skeptično izjavljal: Če boste še toliko časa v Macedoniji, Macedonci ne boste poznali zadosti. Tudi ta večer sem le poslušal, zbiral in kar mogoče kritično motril razne sodbe, ki so jih gospodje izrekli.

Drugi dan sem šel k velikemu županu. V razgovoru mi je slikal razmere, ki vladajo v teh krajih. Ker je veliki župan, polkovnik g. Mihajlovič, vojak, je predvsem govoril o javni varnosti. Ta je ob množici orožnikov res velika. Povdarjal je, da je prebivalstvo udano državi, da gre oblastem na roko in da tudi oblasti pre-

bivalstvu zaupajo. To pa najbolj izpričuje dejstvo, da je razdeljenih med prebivalstvo v bregalniški oblasti 3000 pušk, da prebivalstvo samo sodeluje proti roparjem in eventualnim komitskim upadom. Da me opozori na znamenitejšo stvar v Štipu mi je g. veliki župan izročil popis Štipa, ki ga je izdal odbor za postavitve spomenika padlim na Bregalnici. K velikemu županu me je peljal sluga v posebni uniformi. Prav taki spremljajo v primerni razdalji velikega župana in srezkega poglavarja na ulici. Zovejo jih kratko: komiti.

Isti dan smo šli v Novo selo pri Štipu. Zname so žveplene toplice s 55° C, znan debarški ikonostas v ondodni cerkvi, a še bolj je znano Novo selo kot izrazito bolgarofilsko selo oziroma štipsko predmestje. Rekl: so mi, da je Veles duševni center bolgarofilskih Macedonci, Skoplje organizacijski, toda najhujši so v Novem selu. Nisem imel prilike in tudi iskal je nisem, da bi v Štipu govoril s kom o razmerju med Bolgari in Srbi ter o bolgarski propagandi v Macedoniji. Iz tega, kar sem prišel drugod v stik s prebivalstvom, bi mogel sklepati le to, da Srbov in srbske vlade ne ljubijo. Dosti več pa v razgovoru ne povedo, kar je tudi razumljivo. Sploh govore z veliko previdnostjo. Ko sem nekoga v razgovoru nenadoma vprašal: Ali si Srb ali Bolgar, mi je s pomenljivim nasmehom odgovoril, da niti tega ne sme reči, da

40letnica mature

Leta 1888 se je 24 abiturientov poslovilo od častitljive gimnazije novomeške. Izmed njih nas je le še 13 živih. Ker se dolgi 40 let nikdar nismo sestali kot bivši sošolci in se nekateri ves ta čas nikoli nismo srečali v življenju, smo letos sklenili, skupno proslaviti vsaj 40 letni jubilej naše mature. V ta namen smo se zbrali 6. avgusta zvečer v staroslavni metropolji Dolenjske: Janko Barle, stolni kanonik i. dr. v Zagrebu; dr. Mano Dereani, mestni fizik v Celju; Oskar Dev, sodni svetnik i. dr. v Mariboru; dr. Viktor Gregorič, okrožni sanitetni referent v Novem mestu; Martin Kerin, misijonski duhovnik-lazarist v Ljubljani; Jernej Korošak, inšpektor drž. železnic v Belgradu; Jožef Mihalič župnik v Slivnici pod Mariborom in Ivan Wirth, železniški uradnik v poklju v Celju. Pričrutil se nam je tudi naš bivši sošolec p. Severin Fabiani O. F. M. v Novem mestu, ki je leta 1888 dovršil gimnazijo v Gorici. Zaradi bolezni, oziroma službene zadržanosti se sestanka, žal, niso mogli udeležiti: Hinko Hrašovec, župnik v Vuhredu; Matej Kos, župnik v Leskovcu (Gor.); Ferdo Požek, župnik v Ameriki; Martin Samperl, upokojeni učitelj v Makolah, in Ivan Wakonigg, višji sodni svetnik v Sarajevu. — Naslednji dan smo se v franciškanški cerkvi vsi udeležili sv. maše v spomin našim umrlim tovarišem in profesorjem, potem pa »pri Štemburju« v družbi naših nekdanjih dobrih učiteljev, sedaj upokojenih gimnazijskih ravnateljev gg. Fr. Brežnika in Ign. Fajdice imeli slovnostni skupni obed, ki so ga spremljali navdušeni pozdravni govori, napitnice, petje itd. Po kosilu je tovariš dr. Gregorič vso družbo, pomnoženo še z nekaterimi bivšimi sošolci in prijatelji, popeljal kot svoje goste v idilične Šmarješke Toplice, ki so njegova last. Tam je proslava našega jubileja dosegla svoj višek. Kdor pozna našega dičenega Oskarja ter velikodušno, vprav brezmejno gostoljubnost g. Gregoriča in njegove blage gospe soproge, ta si lahko vsaj približno predstavlja odlične duševne in tvarne užitke, ki so netili in stopnjevali v nas najvselejše razpoloženje pozno v čarobno poletno noč. Gg. tovariši, prihodnje leto na svidenje v Slivnici!

je Macedonec. Dru. mi je resignirano odgovoril na tako vprašanje: Mi moramo biti s tistimi, ki ima moč. Nisem pa dobil od nobenega domačina direktnega odgovora, da je Srb ali da je Bolgar. Previdnosti v govorjenju jih je naučil že turški režim, vendar ima človek vtis, da so tu zadaj le navodila.

pa jo predstavlja takale naredba o prepovedi beračenja.

◊ Izjemna vožnja električne cestne železnice v Ljubljani. P. n. občinstvu se uljudno naznanja, da bodo čakala konec predstave cirkusa »Kludsky« v dnevih petek, sobota, nedeljo in ponedeljek ena garnitura električne cestne železnice pred kavarno »Evropa« in ena garnitura pred glavno pošto in bodo imele zvezo tudi na dolensko stran. Mesečne in proste vozne karte pri tej vožnji nimajo veljave.

◊ Obisk menažerije Kludsky. Učencem (-kam) meščanskih šol v Ljubljani sporočam, da sem izposloval pri cirkusu Kludsky znižano vstopnico za obisk menažerije od 15 na 5 Din, če se jih udeležijo 80—100. Kdor si želi ogledati to menažerijo, ki ima čez 570 živali, naj pride v ponedeljek, t. j. 13. t. m., ob pol desetih pred sejmische v Tivoliju. — Anton Fakin, strokovni učitelj.

◊ Padec z vlaka. V noči od četrtega na petek, malo pred polnočjo, so obvestili telefonično iz Zaloga, da so našli ob železniški progi med Ljubljano in Zalogom nezavestnega in hudo ranjenega moža. Neznanec je bil ranjen ob levi strani čela in na ustnih. Rešili avto je ranjenca prepeljal v bolnico. Iz dokumentov je razvidno, da gre tu za 33letnega Nikolaja Zalaka iz Karlovca. Pri njem so našli potni listek za v Ameriko, potni list, 15 dolarjev in nekaj desetdinarskih bankovcev. Orožništvo v Zalogu je uvedlo preiskavo. Dosedaj je ugotovljeno le, da je moral Zalak pasti iz vlaka, ni pa še ugotovljeno, ali gre tu za nesrečo, ali pa morda za zločin. Zalak je v bolnici še vedno nezavestan.

◊ Huda poškodba. Včeraj popoldne sta se v baraki na Išanski cesti sprla in strela delavca Martin Z. in Anton Ambrož. V prepiru je Z. udaril Ambroža precej močno s sekuro po plečih in mu prizadejal precej hudo poškodbo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

Zahtevajte povsod sodo vodo, pripravljeno z orig. SPARKLET sifonsko angl. steklenico

Borba za kolektivno pogodbo v Združenih papirnicah

Združenim papirnicam Vevče—Goričane —Medvođe je Jugoslovanska strokovna zveza predložila te dni nov osnutek kolektivne delovne pogodbe. Združene papirnice so preko Zveze industrijevce odgovorile, da ga ne priznajo, ker da gre preko delavsko-zaščitne zakonodaje. Analogno temu odgovoru Zveze industrijevcev so odgovorile tudi papirnice same. Delavstvo je čakalo na odgovor 14 dni. Papirnice so odgovorile s tem, da so zadnji teden napravile delavstvu troje krivic, spričo katerih je delavstvu zavrela kri.

Petek, 10. t. m. dopoldne je delavstvo zahtevalo, da se krivice, storjene zadnje dni popravijo. Če ne, zahtevajo zadoščenje in odklanjajo odgovornost. Ob dveh popoldne so se delavci zbrali, zahtevajoč, da se zboruje za novo kolektivno pogodbo in da se popravijo krivice.

Gen. ravn. Zeeler pa je odklonil kompetenco. Delavstvo ga je zavrnilo. Na shodu je bil od Jugoslovanske strokovne zveze g. Pitako, enako delegat g. Kravos. Do torika se bo počakalo o sklepanju pogodbe.

Prišlo je do burnih prizorov, da je interveniralo orožništvo. Krivice bodo popravljene danes, kot je obljubljeno. Delavstvo je zahtevalo preiskavo o nacionalizacijah, da se preženejo tujci.

Podjetju in Zvezi industrijevcev v interesu skupnosti, gospodarskega blagaa in socialnih zahtev zelo priporočamo potrebno odjenljivost, da ugotovi delavstvu, ker le delovna skupnost na podlagi umevanja tako potrebnih produkcije kakor delavstva garantira splošni gospodarski napredek in je v korist tudi državi, katero moramo imeti vedno pred očmi!

Maribor

◊ Razstava v II. dekliški meščanski šoli (v Cankarjevi ulici). O priliki Glavne skupščine UJU v Mariboru bo otvorjena od sobote 11. t. m. do 15. t. m. v dekliški meščanski šoli razstava deskega in dekliškega ročnega dela. Prvič bo razstavljena mladinska knjiga; knjige so poslala v razstavo srbska, hrvatska in slovenska založništva, zelo zanimiva bo razstava Esperantskega kluba v Mariboru, in prav tako prvič razstavlja svoje knjige pedagoška centrala v Mariboru. Vabimo vse goste in meščane, da si ogledajo to veleznimivo razstavo. Otvorjena je dnevno od 8 zjutraj do 6 zvečer.

◊ Pomočniška in vajeniška razstava. Glede razstave, ki se odpre 2. septembra t. l. in ki bo imela svoje razstavne prostore v dvorani »Unions«, naj poudarimo, da hočejo naši pomočniki in vajenci pokazati javnosti svoj napredek in posameznih strokah. Obenem hočejo v razstavljenih predmetih dokazati, da so dobri in pridni pomagači obrtnim mojstrom in da hočejo tudi sami postati dobri samostojni mojstri. Razstavljene predmete pa bodo hkrati izpričevalo za same mojstre ter njihove delavnice. Na podlagi posebnega sklepa glavnega razstavnega odbora se bodo razstavljene predmete lahko prodajali na razstavnem prostoru samem. — Odveč bi bilo poudarjati, da vzpodbujajo take razstave obrtniški naraščaj k pridnosti, delavnosti ter višji strokovni izobrazbi.

◊ V Konjice na orlovski tabor pojedemo Mariborčani jutri z jutranjim vlakom (5.20). Polovična vožnja dovoljena. Telovadni nastop se prične ob pol 10.

◊ Umrla je Bader Josefa, posestnica, stara 82 let. Pogreb bo danes ob pol 18 v Studenich.

◊ Poziv. V dneh 11., 12. in 13. avgusta t. l. se vrši v Mariboru VIII. glavna skupščina Združenja Jugoslovanskega učiteljstva. Ti dnevi, ko se zbira v našem mestu učiteljstvo iz cele države, pomenijo za Maribor posebno čast. Izrazimo jugoslovanskim učiteljem na zunaj svojo radost, da jih moremo pozdraviti kot svoje mile goste, a tem, da okrasimo hiše z zastavami. Zupan: dr. Juvanec s. r.

◊ Vzpenjača na Pohorje. Ze svojčas smo poročali o tej zadevi, ki je povzročila med Mariborčani veliko zanimanje. Istočasno se je bila sprožila tudi misel avtomobilске ceste na Pohorje, o čemer smo tudi že poročali. Kakor izvem, prispeje te dni v Maribor zastopniki neke francosko-švicarske družbe, ki se za stvar zanima in ki bi bila eventualno pripravljena financirati napeljavo vzpenjače na Pohorje. Bomo videli!

◊ Vlom. Ponoči so udrli neznani volmilci v pisarno tukajšnje lesne tvrdke Seifert v Gregorčičevi ulici ter odnesli iz pisalne mize nekaj čez 2000 dinarjev. Kakor kažejo sledovi, so si pomagali v notranjost poslopja skozi okno. Storitcem so že na sledu.

◊ Ribarenje s sacilom prepovedano. V zmislu sklepa mestnega sveta mariborskega z dne 31. julija t. l. je ribarenje s sacilom v Dravi in sicer v mestu in mestnem okolišu mariborskem prepovedano. Kakor čujemo se namerava zabraniti tudi veslanje na malih čolnicah po Dravi.

◊ Z lifta je padla včeraj dopoldne 17letna Matilda Vargek, zaposlena v lajtersberški opekarni. Pri padcu je revica dobila težke notranje poškodbe. Prepeljali so jo v bolnišnico.

◊ »Sunbe koles. Nekaj časa so mirovali neznani grešniki, ki imajo to veselje, da »sunajo« temu ali drugemu mariborskemu občanu kolo. — Zdelo se je kakor da je rod odvajalec koles izginil iz našega mesta in da se je preselil v celjski okoliš, kjer se je zadnje dni uveljavljal z vso silo. Pa so se zopet pojavili. Zrtvi sta postala 15letni brivski vajenec Karol Riedl in pa neki Ivan Sinič. Prvemu je neznanec odpejal kolo izpred Glavne pošte, kjer je sploh zelo pripraven kraj za take eksperimente. Siniču pa je izginilo kolo izpred trgovine z železom Kührer na Aleksandrovi cesti. Tat kolesa je s polno paro brzel proti Lajtersbergu; pred gostilno Prah je zapredal boljše kolo. Siničovo pustil pred gostilno, drugo boljše in lepše pa odpelje neznano kam. Tatovi koles so torej tudi — izbirljivi! Ni jim vsaka roba, ki jim slučajno pride pod roke, kar tako po godu.

Celje

Na Veliko Gospojnico 15. t. m. v Petrovčeh na veliko prireditev Orla, avangarde slovenske krščanske ljudske in jugoslovanske misli!

◊ Mestna stanovanjska akcija. Za gradnjo hiše iz posojila ministrstva za socialno politiko se je 7. julija v mestnem okolišu zglasilo 7 reflektantov. S tem številom je na mesto odpadajoči kvantum izčrpan. Za splošno gradbeno akcijo mestne občine, ki jo občina financira iz posebnega posojila, so se oglasili doslej samo 4 reflektanti in je na razpolago še okoli 400.000 Din. Nadaljnji reflektanti naj se čimprej zglasijo na mestnem magistratu. V okoliški občini posojilo ministrstva socialne politike še ni izčrpano. Reflektanti naj se takoj prijavijo na občinskem uradu na Bregu. Pravilnik za mestno stanovanjsko akcijo je izdelan in ga bo mogoče prihodnje dni vpogledati na mestnem magistratu. Tudi dela se bodo te dni razpisala. Z ozirom na pozno sezono, bo trajal razpisni rok samo 8 dni. Dela iste stroke se bodo za vse objekte oddala samo enemu obrtniku.

◊ Zgradba mestne hiše »Pri kroni«. Gradbo mestne stanovanjske hiše »Pri kroni« je bila oddana stavbeniku g. Kališniku kot najugodnejšemu ponudniku. Glasom pogodbe mora biti stavba do jeseni pod streho. Stavbenik je z deli že pričel.

◊ Važen sestanek. V četrtek dne 16. t. m. se vrši na mestnem magistratu sestanek vseh onih, ki so se prijavili za stanovanjske hišice bodisi za one iz posojila ministrstva za socialno politiko bodisi za one iz mestne akcije. Pri tej priliki bodo reflektanti podpisali potrebne pogodbe in vplačali naplačila odnosno položili potrebne garancije.

◊ Iz celjske bolnice. Včeraj smo poročali o smrti 36letne Marije Rems (ne Bems). Včeraj pa je v bolnici izdihnila tudi njena hčerka Valpurga, stara komaj 9 let. Obe sta podlegli težki nalezljivi bolezni sklerotiki. — Dne 10. t. m. je umrl še Jakob Podgrajš, hlapec v Ločah, star 50 let. — Dne 8. t. m. so pripeljali v bolnico težko poškodovanega Ivana Sveta, 24letnega posestnikovega sina iz Petrovč. Dne 5. t. m. se je v vinenosti sprl z Ivanom Kelnerjem iz Kasaz. V prepiru je Kelner z nožem zabelel Sveta.

Dopisi

Kranjska gora

Brv čez Pišenco pod Kranjsko goro je odnesla narasla voda že 29. julija. Zdjaj je potrebno, da se postavi nova, sicer ne morejo letoviščarji na ono stran ne na solnce, ne v gozd. Dali so pač eno bruno čez potok, pa to je premalo; svetlovali bi Letoviškemu društvu, naj naredi na tem mestu enkrat poštno in stalno brv preko vse struge. Saj bi tudi toliko ne stala, bilo bi enkrat za vselej mir in v kras bi bila Kranjski gori.

Mir bi moral vladati na cesti ponoči vsaj po 10 zvečer. Kranjska gora je bila dozdaj znana kot kraj odpočitka in oddiha in tako naj bi bila tudi poslej. Pa so nekateri domačini in tudi letoviščarji, ki nimajo nobenega ozira do bližnjega, ki je potreben počitka. Tudi v gostilnah in kavarnah se mora strogo držati policijska ura. Poklicani faktorji, pozor!

Škofja Loka

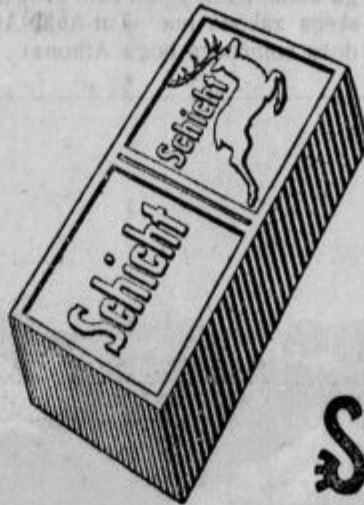
Blagoslovištev orlovskega prapora odseka Škofja Loka se vrši dne 19. avgusta; praznuje pa se prične že na predvečer. Ob pol 9 zvečer podoknica g. kumici; ob 9 pa se vrši v Društvenem domu akademija Orlov in Orlic a prav zanimivimi novimi točkami. Druga dne 08 zjutraj zbirališče v Društvenem domu. Ob pol 9 se uvrsti spreved ter zavije proti župni cerkvi. Tam se vrši sv. maša, cerkven govori in blagoslovištev orlovskega prapora; nato tabor pred cerkvijo. Takoj po taboru spreved po mestu do Pepetove prilave, kjer se prične izkušnja za telovadbo. Popoldne ob en četrta na 3 litanije v župni cerkvi. Po litanijah javni nastop Orlov, Orlic in naraščaja. Po javni telovadbi veselica na Društvenem dvorišču. Vabimo orlovške odseke in prijatelje Orlovstva, da se udeležite te slavnosti.

Ribnica

Visok obisk. Dne 7. t. m. je obiskal Ribnico armadni general gosp. Božidar Terzič, komandant 5. armade v Nišu. Imenovani gospod je bil za časa svetovne vojne vojni minister v najhujšem času, ko se je šlo za bitli ali ne biti srbskega naroda. Spremljal ga je načelnik štaba, brigadni general g. Bogoljub Ilie in ordonančni častnik g. Žika. Prišli so na obisk k našem rojaku, g.

Lepa Hrvatica

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Alojziju Dejaku, višjemu vojaškemu duhovniku, ki služi v 5. armadi v Nišu. Gosp. Terzič si je ogledal tudi našo veličastno cerkev. Najlepši vtis pa je napravil naj tabernakelj s svojimi umetniško izdelanimi vratmi. Sinu slavne Šumadije se Ribničanje zahvaljuje za visoki obisk in želijo gospodu generalu srečo junaško!

Škocijan pri Mokronogu

Samomor ali nesreča. V petek, 3. t. m., je popival v družbi dekleta hlapec Miha Bovha, doma iz Planine pri Ševnici star okoli 30 let. Pozno zvečer, ko je bilo treba plačati, pa je odkril naravnost proti potoku Radulji. Dva fanta sta na prošnjo gostilničarke stekla za njim, a on je v temi skočil v vodo, ki je na tistem mestu precej globoka. Radi teme niso mogli ugotoviti, če je Bovha potok preplaval, ali pa utonil. Šele 8. t. m. so našli kopalci njegovo truplo. Če gre tu za samomor ali za nesrečo, se ne da ugotoviti.

Dol. Logatec

Na pomoč gorejanjezerskim pogorelcem. Ko se je po občini raznesla vest o strašni katastrofi požara v Gorenjem Jezeru, je tukašnja občina takoj organizirala pobiranje darov za pogorelece. Povalno moram omeniti, da je tvrdka Antičević dala brezplačno na razpolago svoj tovorni avto, ki je vozil kar od hiše do hiše, da so se darovi hitreje nabrali in še isti dan na lico mesta dostavili. Nabralo se je obleke, moke in živil sploh. Požrtvovno je sodeloval pri pobiranju tudi g. Lukantič Jak. čevlj. mojster na Cevci. Pogorelci so bili pri tej prvi pomoči naravnost ginjeni, kar velja posebno v tem slučaju rek: Kdor hitro da, dvakrat da.

Trbovlje

V rudniku je spet delo. Kot čujemo, je rudnik začasno s naročili preskrbljen. Zaloge zdravnika, ki so bile ogromne, tudi pojemajo. V tem oziru ne obstoja nobena bojazen za praznovanje šilhtov. Kakor smo že zadnjič omenili, se je pretkelo soboto praznovalo radi tega, ker ni bilo dovolj vagonov na razpolago za kocke, katerega je glavni odjemalec železnica, dočim se je zdrob ta dan, v kolikor so bili vagoni še na razpolagi, odvažal. Deponiranje se je tudi začasno ustavilo.

Slovenska Krajina

Nesreča pri mlatinici. V Dobrovniku se je Jožef Kovač na mlatinici po neprevidnosti preveč približal z roko stroju. Stroj mu je roko pograbil in jo vso razmearil. V bolnici v Murski Soboti so mu roko rokami odrezali.

Rogaška Slatina

Nenadna smrt. Umrla je v zdravilišču gospa Milena Nikolajević, vdova iz Belgrade. Bolehala je na srčni kapi. Prepeljali so jo 9. t. m. v Belgrad. Sezona. Koncem julija se gosti navadno menjavajo in ni pozneje več takega navala. Letos

je to izjemno. Obisk v avgustu in pomanjkanje sob je še veliko večje kot v juliju. Če bi bilo to sezono 300 sob na razpolago, bi bile gotovo vse zasedene. Izhod iz te zagate je neizogiben, ako se hoče, da zdravilišče ne bo nazadovalo. Kako rešiti zadevo, je seveda vprašanje, ki se bo moralo takoj po sezoni temeljito prereštevati in poiskati način, da se bo v zdravilišču pričelo zidati.

Mežiška dolina

Polovična vožnja za okrožno prireditev kroškega orlovskega okrožja, ki se vrši 19. t. m. v Mežici, je dovoljena. Udeleženci naj si na vstopni postaji kupijo celo karto, jo dajo na zadnji strani žigovati z mokrim žigom, nakar velja tudi za nazaj, a potrdilom, da se je prireditve v resnici udeležil. To potrdilo dobi vsak udeleženec v Mežici popoldne na telovadišču pri blagajni. Iz Prevalj do Mežice in nazaj vozi rudniška železnica iz Mežice. Kakor je videti iz predpriprav, bodo prireditve prav dobro izpadla. Bog živi!

Najlepši dan za mladino in odrasle bo Orlovski dan v Konjicah, jutri, 12. avgusta.

Vransko. Na Vranskem bo v nedeljo dne 19. avgusta orlovski tabor z javno telovadbo na dvorišču kat. prosv. društva na Hrašnovem. Naš ljudje bodo raje gledali, kako znajo telovaditi njihove hčere in sinovi. Zato na svidenje prijatelji naše mladine!

Kresnice. Dne 29. junija 1928 se je na Inicijativno domačino ustanovilo Prostovoljno gasilno društvo Kresnice-Poljane s sedežem v Kresnicah.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

V novi kapelici v Vratih bo meseca avgusta vsako nedeljo in praznik sv. maša ob pol 11, tako da pridejo do božje službe še izletniki turistovskega vlaka. — Aljažev klub.

Strokovno društvo javnih nameščencev v Ljubljani ima danes svojo običajno redno sejo.

Kam? V nedeljo gremo k Janžekoviču, kjer ima Meljsko društvo veselico. Raznovrstna zabava.

BURGIT. Odrasle leze bolečina in nesvarnost z BURGIT. Odrasle 20 let po zdravniškem prepovedano in v porabi. Burgit-kopelji se ne sme odstrani potenje in zganje nog. BURGIT G. M. B. H., FRELASSING. Generalni zastopnik: IVAN SVETEC, Novo mesto, Slovenija.

Sveta življenje in vrvenje

Zakladi in tajne Tutankhamenovega groba

Howard Carter, ki je z Lordom Carnovom odkril največjo arheološko zakladnico zadnjih dob — Tutankhamenov grob v »Dolini kraljev« je te dni v Kairu izdal poročilo o nadaljnjih zakladih v kraljevem grobu, to je o predmetih, ki so se nahajali v tretji in četrti grobni celici.

Gospa Malmgreen,

mati profesorja Malmgreena, ki je našel še nepojasnjeno, tragično smrt kot član Nobilove ekspedicije na severni tečaj.

V tretji celici so našli med drugim brodovje 18 majhnih ladij, na katerih naj bi umrli kralj po pradavnem običaju nastopil svoje romanje k Osirisu. Mrtvim so dajali te ladje v grob, da bi bili neodvisni od nebeskih brod-

tranjosti pa so vrezane molitve, ki prosijo varstva.

Tako Howard Carter. Njegova odkritja so dala znanosti ogromno snovi za vsa mogoča raziskovanja. Zgodovinarji se strinjajo v tem, da krije Tutankhamenov grob veliko tajno tragedijo, kateri se še do danes ni posrečilo priti do dna. Kraljeva mumija, čez in čez obložena z zlatom, je tako krhka, da se je Howard Carter niti ni upal rentgenizirati — ali pa se je morda bal maščevalnih duhov pokojnega kralja, katerih žrtev je postal Carnavon? Na vsak način leži kraljeva mumija nedotaknjena v muzeju faraonov v Kairu. Zato pa se znanstveniki tembolj zanimajo za življensko tajno tega mladega kralja, ki je veljal kot eden najlepših in najljubeznivejših mladeničev svoje dobe. Bil je velik, vitek in imel je sanjave otroške oči; vendar je bil nekoliko ozkoprsen in nekateri egiptologi so zato mnenja, da je najbrže umrl za jetiko — umrl je komaj 18-let. Toda kdo ve resnico?

Mladi kralj je živel okoli l. 1350. Bila je to ena najburnejših dob egiptovske zgodovine; divjal je boj za čaščenje Solca, za stare in nove bogove. Nekateri pravijo, da je stal Tut-Ankh-Amon sredi tega boja za bogove in da je postal žrtev maščevalnih duhov solčnega boga Athona, pa govore drugi o ljubezenskih in dvornih dramah, v katerih je mladostni kralj podlegel. Zgodovinsko je ugotovljeno, da je bil sin velikega kralja Amenophisa III. Slavnega in to iz zakona z eno izmed stranskih žena. Kralj je bil pa popolnoma pod vplivom svoje prve žene, kraljice Taje, ki je bila vernica solčnega boga Athona in si je prizadevala za uvedbo solčnega kulta. Kralj je dal zato svojemu sinu iz stranskega zakona ime »Tut-Ankh-Athon« (Živa podoba solčnega boga Athona).

dil tudi njegov polubrat Tut-Ankh-Athon in se istotako poročil s častilko solčnega boga, hčerjo princa Ankh-Sapatona (Moje življenje je solnce).

Iz neznanih razlogov se je pa Tut-Ankh-Athon novi veri izneveril; zapustil je mesto solčnega božanstva Heliopolis in se vrnil v Thebe. Dospel na vladno, je začel mladi kralj zopet uvajati čaščenje starega boga Amona ter izpremenil v tem zmislu tudi svoje ime v »Tut-Ankh-Amon«. Toda kmalu nato je umrl za goznetne smrti v cvetu svojih let. Kdo ga je pogubil — Athon ali ženske in dvorne spletke?

Pravijo, da je imel v svojem lastnem vojskovodji Hor-em-Heb tajnega sovražnika. Dejansko se je le-ta po smrti mladega kralja polastil prestola in vseh njegovih zgradb in spomenikov ter dal uničiti njegov kip. Morda je pa imela v tej dramatični igri svoje prste zraven tudi mlada, lepa kraljica. O njej se ni nič ohranilo razen majhne srebrne plošče, ki je pa tembolj zanimiva. To ploščo je poslala mlada vdova kralju v Mitani, kjer je slavil solčni kult tedaj največje zmagoslavje; kraljica sporoča kralju smrt svojega od Athona odpadlega soproga in ga prosi naj ji da enega svojih sinov za moža. Iz tega se vidi, da je bil ostal mladi kralj s starim bogom Amonom čisto sam v svojem taboru in je moral dati življenju slovo. Ako so njegov grob kljub temu prenapolnili z ogromnimi, skoraj bajnimi zakladi, bi se dalo sklepati iz tega, da ni manjkalo tajnih častilcev starega boga, ki so na ta način počastili zadnjega kralja, ki je nosil njegovo ime.

To so glavice

V Sofiji imajo risarja, ki se peča predvsem z risanjem bankovcev, znanih, vrednostnih papirjev, čekov itd. Piše se Kristo Arnautov in ima dve bivališči: ali stanuje v Sofiji ali pa v njeni okolici v centralni kaznilnici. Od časa do časa si je dal v kaznilnici dopust, izvršivši ponarejene jamstvene izkaze, osvobodilne odloke in razsodbe. Nazadnje je pa nakopičil toliko ponaredb in goljufij, da mu je sodišče na en mah naprtilo 20 let ječe.

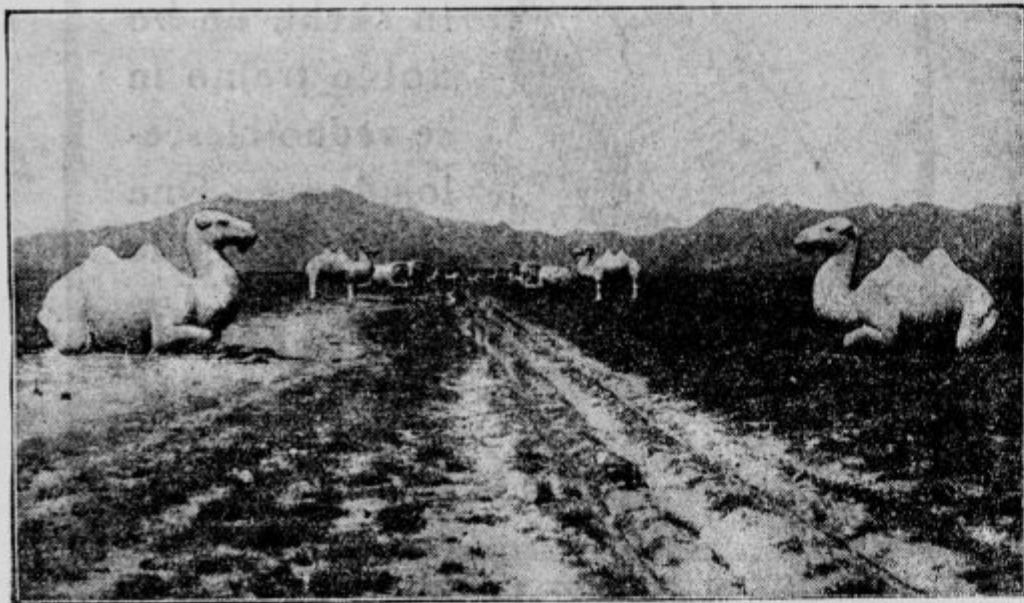
devet gora!« In tako se je tudi tem trom umetnikom posrečilo, da so prišli vsi skupaj v eno celico. Sedaj so se mogli lotiti svojih umetnij z združenimi močmi. Dočim je Arnautov s pomočjo kemikalij, ki jih je dobil od zunaj, napravil klišeje, je Pecev ustvaril potrebno barvo. V tem se je bil Nedelov naučil šivati na stroj in si izprosil od uprave, da je dobil v celico šivalni stroj. Tako so imeli tudi stroj za perforiranje; delavnica je bila opremljena in minolo zimo so pričeli z obratom. Topot so izdelovali kolke po 500 levov, ki jih je neki stražnik odnašal v mesto nadaljnemu sodelavniku, ta pa jih je spravil v denar. Dolgo je

Emil Vanderveelde,

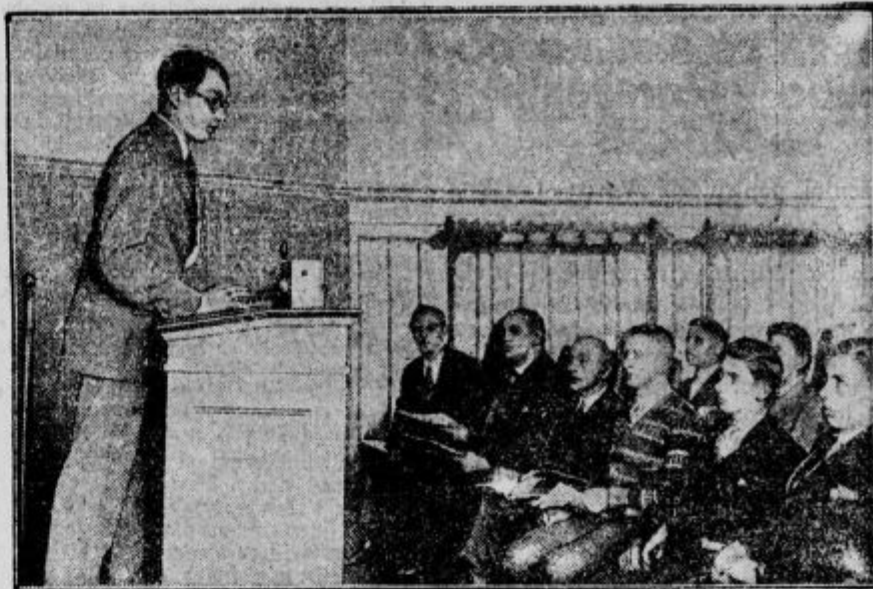
bivši belgijski minister, je predsedoval mednarodni socialistični konferenci v Bruslju in v velikem govoru nastopil za izpraznitev Porenja.

Šlo vse po sreči in človek bi rekel, da takim le pretkanec nikoli in nikjer ne more izpodleteti. Toda slednjič je bilo pa le tudi te glorie konec: zasačili so jih in jim ustavili obrat. Poslej bodo težko več kdaj prišli v položaj, da bi ustanovili kako novo skupno podjetje.

Pot h kitajskim cesarskim grobovom,

ki so jih pleneči vojaki severne armade oropali. Grobovi so stari 2000 let. Vojaki so odnesli iz njih redkih dijamantov, smaragdov in drugih dragocenosti za 740 milijonov dinarjev. — Ob cesti k cesarskim grobovom stoje kameniti kipi velblodov in slonov.

Dijaška tekma za govorniško mojstrstvo

na prvem letniku visoke politične šole v Berlinu. Zmagovalca pošljejo jeseni v Washington, kjer se bo vršila tekma za nagrado, ki je razpisana za najboljši ustavni govor.

nikov in bi tako z gotovostjo dosegli deželo blaženih. V štirih miniaturnih krstah so našli predmete, ki so se podedovali v kraljevi družini od roda do roda. Med drugim so našli tu majhen zlat kip Amenhotepa III. in šopek las kraljice Tji. Te svetinje je kralj podedoval po svoji stari materi, katere zadnji dedič je bil; kajti Tutankhamen je bil zadnji vladar iz družine Amenhotepa III. V četrti grobni celici so našli v nasprotju s tretjo celico, kjer je bil najlepši red, vse navzkriž. Nered so napravili brez dvoma grobni roparji, ki so se pri delitvi plena očitno sprli. Po Carterjevem mnenju sta bili morali dve različni roparski skupini udreti v grob) ena obeh skupin je iskala zlata, druga pa se je polastila dragocenih olj v alabastrskih vrčih; poslednja skupina so bili najbrže poduradniki, ki so udri v grob, predno so ga zaprli.

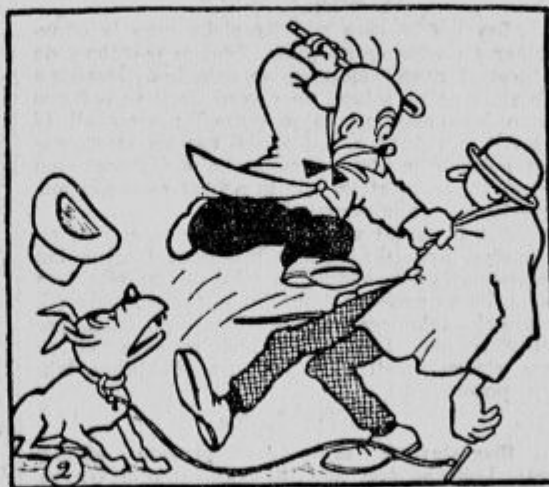
Četrta stanica je služila kot shramba za olje, vino in živila, ki so jih dali kralju v grob. Razen tega pa so našli v njej postelje in stole, igralne deske, obuvale, sadne košare, alabastrske posode, vinske vrče, orožje, igrače in zabojce, vse zmetano navzkriž, vsebina raztresena okoli in okoli.

Carter potem natančno opisuje dragoceno skrinjo, v kateri se je nahajalo kraljevo drobovje. Pod veličastnim baldahinom, visečim na štirih stebričkih in stoječim na saneli, je stala čudovita skrinja iz napol prozornega alabastra. V tej skrinji, ki je počivala s svojim zlatim podstereberjem na saneli, pokritih s platnenim prtom in okrašenih s srebrnimi držaji, so stale štiri posode dečka-kralja. Ko so dvignili pokrov skrinje, so se pokazali štirje pokrovi iz alabastra v obliki človeške glave, podobne Tutankhamenu. Vsak pokrov je stal na majhni zlati krsti s prekrasnimi vložki. Te majčkene krste, v katerih se je nahajalo mumificirano drobovje, predstavljajo višek tega, kar je tedaj zmogla egiptovska zlatarska in draguljarska umetnost. Te krste so izdelane natančno po veliki krsti, v kateri je ležala kraljeva mumija, toda okrašene so z dragocenimi vložki in perorisbami. Na vsaki krsti je formula božanstva, čegar varstvu je bil izročen tisti del drobovja; v no-

Tudi naslednik Amenophisa III. princ Ankh-Natona, ki je kot Amenophis IV. zasedel prestol, je bil pristaš solčnega kulta. Poročil se je z lepo princezino Notrititi in premestil svojo prestolico iz Theb v Heliopolis, solčnemu bogu Athonu posvečeno mesto. Tje mu je sle-

Toda Kristo zaradi tega še davno ni obupal. V ječi je našel dve drugi bistri glavici: Vasilja Nedeleva, ki je bil pospravil stare novce v Narodnem muzeju, in Nikolo Peceva, ponarejalca bankovcev po 500 levov. Bolgarski pregovor pravi: »Garjevi psi se najdejo preko

Slabe izkušnje g. Modričana pri zaščiti živali

Kako je kmet plačal sodnika

Tam blizu Tolmina je v hribih vas z imenom Šebrelje, ki je daleč okoli razvpita in znana, da so imeli predniki v Šebreljah kozo, ki je imela vsak dan sedem rešet mleka. Nekega dne pride kmet iz Šebrelj v Tolmin in gre v gostilno. Tam je sedel sodnik, katerega je kmet dobro poznal. Sodnik vpraša kmeta, odkod je doma in kmet pove, da je iz Šebrelj. Sodnik ga je hotel potegniti, zato ga je vprašal, če imajo še tisto kozo, ki ima sedem rešet mleka na dan. Kmet pa pravi: Ne, smo jo prodali dol na Laško, tam je postala breja in dobila dva kozliča, pa so jih nazaj poslali v Tolmin: eden je za sodnika, eden pa za davkarja.

Največja mesta sedanjega časa

so: London (7 milijonov 800.000 prebivalcev), New York (5.9), Berlin (4.0), Chicago (3.1), Osaka na Japonskem (2.1), Philadelphia (2.0), Moskva (2.0), Tokio (1.9), Dunaj (1.8), Buenos Aires (1.7), Petrograd (Leningrad, 1.6), Changhai (1.5), Hankau (1.4), Detroit (1.3), Bombay (1.1), Rio de Janeiro (1.1), Kalkutta (1.1), Hamburg (1.0), Glasgow (1.0). Mesta: Cleveland, Sydney, Varšava, Birmingham, Budapest, Melbourne (Avstralija) in Kanton imajo po 900.000 do blizu enega milijona ljudi.

Zastonj pa ne več

Neki penzionist bi ponoči rad spal, pa ni mogel, ker so mu pod oknom peli in razgrajali. V kleti je imel precej vina. Natoži, nese med fante in jih pohvali: Še en liter — še za eno. Fantje so peli in prišli drugi večer spet in spet so dobili pijače. Tretji večer pa je bila luč v sobi — a vina — nič. Morda je zaspal, pa so nehali. Prihodnji večer — pa zopet luč v sobi, a vina nič. Zdaj pa so sklenili: Ker ni več vina, pa mu tudi ne bomo več peli, in so šli na drugi konec vasi. Penzionist pa je imel odslej ponoči mir.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglaševalca plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službodobne

Čevlarskega pomočnika
za najfinejša dela in vajenca s brano in stanovanjem v hiši sprejme takoj Franc Šifer, splošno čevljarstvo, Škofja Loka.

Mizarski vajenec
krepak, poštenih staršev, se sprejme takoj. Naslov v upravi pod št. 7338.

10 dobrih zidarjev
sprejme gradbeno podjetje Probuda.

Dva dobra pomočnika za pleskarsko in soboslikarsko obrt
sprejme takoj B. Jančar, Brež št. 6.

Službe iščejo

Sofer - monter
išče mesta za takoj ali za september. - Ponudbe na upravo Slovenca pod »Sposoben«.

Kuharica
išče službe v župnišče. - Ponudbe na upravo lista pod »Mir« št. 7376.

Sofer
trezen, zanesljiv, zmožen vseh popravil, nastopi službo na željo takoj. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Abstinent« št. 7365.

Dekle
že vajena nekoliko kuhanja, išče službe, kjer bi se izučila v dobro kuharico. - Ponudbe upravi pod: »Pomoč gospodinji«.

Iščem službo
kot blapec pri kravah. - Naslov v upravi Maribor.

Trgovski pomočnik
kolonijalne stroke, išče mesta. Vprašati v upravi lista Maribor.

Prodamo

Zaga - samica
vodno kolo, ter vse malenkosti, ki spadajo k njej, naprodaj. Poizve se Ljubljana, Stari trg 32 ali Študa pri Domžalah 24.

Oprava za jedilnico
hrastova, se radi selitve proda, in fino salonsko ogledalo. Ogled od 3 do 5. Posredovalci izključeni. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7284.

Obleke
dobro ohranjene, poceni naprodaj. - Naslov pove oglašni oddelek Slovenca pod št. 7385.

Kupimo

Meh in nakovalo
Kupim rabljen, okrogel meh in nakovalo, v dobrem stanju. Ponudbe z navedbo cene. Peregrin Novak, kovač, Ambrus - pošta Zagradec.

Stanovanja

Stanovanje
v centru Ljubljane, 2 do 3 sobe, z vsemi pritliklami, išče majhna dobra družina za ceno 600 do 800 Din meseč. za takoj. - Ponudbe se prosijo pod »Zanesljiv plačnik« na upravo »Slovenca«.

Stanovanje
z 2 do 3 sobami iščeta dve mirni osebi. Ponudbe na upravo pod »Takoj ali pozneje«.

Čedno sobico
z elektriko in z zajtrkom oddam solidnemu gospodu. Jurčičev trg 2/L, levo - Slatner.

Vnajem

Trgovino
dobro idočo oddam v najem. Naslov v upravi pod št. 7348.

Gostilno in pekarijo
vzajem v najem oboje ali posamezno. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Slov. pod šifro »Gostilna 7347«.

Veliko posestvo
v bližini Ljubljane, oddam v najem. Poleg je hiša z vsemi gospod. poslopji in živino 2 konja in 2 kravji. Redi se lahko 10-12 glav živine. - Natančna pojasnila se dobe: Selenburgova ulica št. 3 (Singer).

V Kranju na glavnem trgu
(najprometnejša točka, industrijsko mesto), se dobi v najem šest večjih in manjših skladišč pripravnih za vsako obrt. Interesente naj se javijo pri lastniku: Franc Majdič-u.

Obrt

Šiviljsko obrt
vzajem v najem z ali brez sodelovanja. - Ponudbe pod: »Šivilja 50«.

Posvetva

Prodajam ali zamenjam
posestvo v Celju, vila s takojšnjim stanovanjem: 5 sob, kopalnica, plin, elektr. luč, parketirano, velik vrt (4500 m²), poslopje za garažo in delavnico; cena 350.000 dinarjev. Sedanji čisti donos 30.000 Din za posestvo ali hipoteko v Avstriji. Polnomočno posreduje Realitäten-Verkehrskanzlei Heinrich Scagnetti, Graz, Girardigasse Nr. 8.

Hišo z vrtom
kupim v Ljubljani ali v bližini, do 100.000 Din. - Ponudbe z natanč. opisom potrebne na oddelek »Slov.« pod »Vselitev novembra« št. 7363.

Več stavbnih parcel
v predmestju Ljubljane, od 400 do 550 m² velike, se ugodno proda. Pri prodaji cele površine večji popust. - Naslov pove »Slovenec« pod št. 7375.

Posestvo
5 oralov pri Ljubljani, ob državni cesti in žel. postaji, pripravno za kupčijo in obrt, takoj naprodaj. Potrebno le 50.000 dinarjev. Naslov v upravi Slovenca pod št. 7383.

Trgovcem meš. blaga

se nudi sijajna eksistenca z nakupom enonadstropne trgovske hiše po zelo ugodni ceni ali s prevzemom v najem na najprometnejši točki v Krapinskih toplicah. Več pove lastnik Stjepan Hruš, Krapinske toplice, Hrv.

Razno

Ob priliki učiteljskega kongresa
v ljudno opozarjamo posetnike na najboljša pristana vina, dobra domača topla in mrzla jedila. Za točno in solidno potrebo jamči Magda Jamnik, gostilničarka, Maribor, Dravska ulica št. 11, po stopnicah, pri veliki kavarni.

Trboveljski
cement, traverze, strešna lepenka, okovje za stavbe in pohištvo, cevi, pumpe, kopalne banje, kloseti vedno najceneje pri Fr. Stupici, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Mlatilnice
slamoreznice, čistilniki za žito, kotli za žganjekuho in krmo vedno najceneje pri Fr. Stupici, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Sejmarji, pozori!

Najlepše in najboljše piškote dobite v medicinarski B. Grah, Koločevska ul. 11. Ljubljana.

Volna in bombaž
za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Pozor!
Damske torbice
vseh vrst dobite najceneje pri Fran Jenko, sedlar, Medvode. Trgovci popust.

Otomane
v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din. otomanska pregrinjala, modroce itd. kupite najbolje. - Rudolf SEVER tapetništvo, Marijin trg 2.

Knjigovodja
verziran bilancist z večletno ekspozitno, bančno in industrijsko prakso - vešč tujih jezikov - želi spremeniti mesto. - Dopis na upravo »Slovenca« pod »Inicijativa 7777«.

Debele luskinaste trobe

kupite najceneje pri tvrdki A. VOJTIČ, Ljubljana Resljeva cesta 24.

Klavirol prvih svetov. znamki

ALFONZ BREZNIK
Ljubljana, Mestni trg 3 Na manjši brokci

Zaloga tu izposojevalnica najboljših klavirjev, piščinov in harmonijev. Steinway, Bösendorfer, Furrer, Höpfl, Hofmann, Original String. Popravila in uglasjevanje najceneje. - Najbogatejša izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun.

KLOBUKE
modno blago in telovadne potrebščine pripravljamo. - Pri AMERIKANCU, Ljubljana Stari trg 10

GRESITE MNOGO
Čako ne čitate redno SLOVENCA

LIPSKI JESENSKI VELESEJEM
(LEIPZIGER HERBSTMESSE)
OD 26. AVGUSTA DO 1. SEPTEMBRA 1928.

Največji in najstarejši svetovni vzorčni velesejem, na katerem so zastopane vse stroke trgovine in industrije. Najugod. prilika za nakup vsakršnega blaga, strojev itd. Posebni tehnični, stavbarski, tekstilni, čevlarski in usnjarski veles. zvezan z znanstvenimi predavanji, razkazovanjem in prakt. predavanji del iz vseh navedenih panog.

Pojasnila daje častno zastopstvo
STEGU, LJUBLJANA, Gledališka ulica št. 8.

Maline
kupuje vsako množino
„ALKO“
družba z o. z. Ljubljana-Kolizej

Danes je umrla po kratkem in mukopolnem trpljenju naša dobra mamica, stara mamica in tašča, gospa
Katarina Dežman
previdena s sv. zakramenti v 72. letu starosti.
Pogreb nepozabne rajke bo v soboto 11. avgusta ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti, Zg. Šiška, Knezova ulica št. 36. Ljubljana, dne 10. avgusta 1928.
Zalujoče rodbine:
Dežman, Dejak, Bertonec.

ZAHVALA
Za številne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli o priliki prerane izgube naše dobre soproge, mamice, stare mamice, tete in tašče, gospe
MARIJE RADOVAN
soproge čevlarskega mojstra

in za poklonjeno krasno cvetje in vence se vsem najiskrenejše zahvaljujemo. - Posebno zahvalo pa smo dolžni vsem prijateljem in znancem, ki so blago pokojnice v tako častnem številu spremili na njeni poslednji poti. Vsem in vsakemu naša ponovna globoka zahvala.
V Ljubljani, dne 10. avgusta 1928.   Žalujoči ostali.

Lokomobilni kotel
event. lokomobilo 15-30 m² kurilne ploskve iščemo začasno na posodo.
Tekstilindus Kranj-Stražišče

Henrik Sienkiewicz: 69

Na polju slave
Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Strast, strah in bojaželjnost so ga torej kakor trije viharji zibali semintja. Da bi dal duška tej burji in si obenem ohladil svojo kri, ki mu je vrela kakor krop, je v pričakovanju nadaljnih dogodkov divjal, razuzdano razgrajal po vaških krčmah, podil konje, tako da so se mu zgrudili mrtvi, izzival ljudi, ter popival za žive in mrtve po vseh gostilnah, ki so bile v Jedlini, Radomu ali Przytyku. Tam si je zbral tolovajsko družbo, ljudi, ki niso bili odšli k vojakom, ker so bili preveč zloglasni ali pa niso imeli denarja. Plačal jim je, kar so zapravili, in pometal z njimi, kakor je hotel. Stori je to v prepričanju, da mu ti tovariši lahko še prav pridejo v bodočnosti. Vendar ni dovolil nobenemu izmed teh svojih pajdašev, da bi bil z njim preprijateljski in nikoli ni vpriči njih omenil imena gospodične. Ko se je je nekoč neki Viš iz bogvekeje ležečega Viškova spomnil na prostaški in nesramen način, ga je oplazil s sabljo po licih, da se mu je kri ulila.

Domov se je vračal navadno šele ob jutranjem svitu in je podil konja na vso moč čez drn in strn. Ta prismojena ježa ga je navadno popolnoma stregnila. Potem se je oblečen zgrudil na konjsko kožo, s katero je bila pregrnjena postelja, in zaspal kakor klada. Nekaj ur je spal, potem pa se je zbudil, oblekel najbolje, kar je imel, šel k damam ter se trudil, da se prikupi gospodični. Niti za trenutek ni odmaknil pogleda od nje, pasel je oči po vsej njeni postavi in si podžigal poželenje. Če je ostal z njo na samem, se mu je večkrat napela šoba in so mu drgetale pošastne, dolge roke, kot da bi se več ne mogel upirati poželenju, da jo pograbi v svoj objem. Glas mu je postajal zamolkel, besede — nejasne, drzne, dvo-

rezne: zdaj so bile polne zvitega prilizovanja, zdaj je iz njih mrko donela s težavo potlačena groznja.

Panna Sieninjska se ga je naravnost bala, kakor bi imela strah tudi pred udomačenim volkom ali medvedom. Komaj je premagovala v sebi stud, ki jo je navdajal vselej, ko je videla zoprno prikazen. Rad se je sicer papagajsko-pestro oblačil, na vratu so se mu lesketali dragulji in nikdar ni spustil iz rok bogatokrashnega čekana, a kljub temu je bil vsak dan bolj oduren in izmozgan. Noči brez spanja, nebrzdano življenje, pijančevanje in neukrotljive strasti so mu vtisnili svoj žig. Shujšal je in pleča so se mu povesila: že od rojstva dolge roke so se mu še podaljševale in dlani so segale nižje od kolen, česar sicer ni nikdar videti na človeškem telesu. Njegovo orjaško truplo je postalo grčavemu panju podobno in rogovilaste, kratke noge so se mu od divjega jahanja še bolj skrivile. Razen tega je postala njegova polt zelenkasto bleđa, lica pa so se mu tako vdrla, da so njegove izbuljene oči in usta še bolj vnevrle. Zlasti v trenutkih, ko se je smejal, je postajal vprav strašen: če mu je iz zenice blisnil smehljaj, se je zrcalila v njih vsa besna, nebrzdana jeza in pretnja.

A zavest lastne nesreče, globoka otožnost in udarci usode so preoblikovali značaj panne Sieninjske. Bil je povsem drugačen kakor prej in je Kšepekega navdajal s spoštovanjem. Nekdanje mnogo-besedno dekletce, ki je ves dan žlobudralo kakor mlinček, se je zdaj naučilo molčati. Izraz njenih oči je postal nekam resnejši in stanovitejši. Dasi ji je v navzočnosti Kšepekega večkrat srce zadrhtelo od strahu, ga je vendar krotila s svojim molkom in mirnim pogledom. V takim slučaju se je umaknil, kakor da bi se bal razžaliti neko veličanstvo. Zdela se mu je sicer baš zato še vedno bolj zaželjena, a obenem vedno težje dostopna.

Ko je slednjič zaslužila, da ji od njega preti velika nevarnost, in se je pozneje popolnoma prepričala, da ni o tem nobenega dvoma, se je trudila, da

bi se ga izogibala, da bi bila z njim čim manj na samem in zasukala pogovor proč od stvari, ki bi mu utegnile olajšati razodetje ljubezni. Naposled se je včasih celo toliko opogumila, da mu je mimogrede namigovala: saj vendar nisem tako od vseh zapuščena na svetu, ni se mi treba kar tako vdati v dobro ali slabo usodo, kakor se menda zdi.

Sicer pa se je izogibala vsakemu spominu na Jacka Tačevskega. Jasno ji je bilo, da je po vsem, kar se je bilo med njima odigralo, ne more več brniti in da ji ne bo nikoli več zaščitnik. Slutila je tudi, da bi vsaka besedica o njem zbudila v Marcianu jezo in zlobo. Ko pa je zapazila, da Kšepecki ne zapajo prelato Tvorkovskemu in ga tako gledajo, kakor da bi se ga na tihem bali, jim je večkrat namignila, da je izročena duhovniku v posebno varstvo. Govorila je, kakor da je to posledica tajne pogodbe, ki jo je rajni Pongovski sklenil z duhovnikom za vsak slučaj. Prelat, ki je Kšepecke tuintam obiskoval, je gospodično v tem njenem početju izdatno podpiral. Zabavalo ga je namreč napram njim nadaljevati svojo igro. Zato se je izražal tajinstveno, navajal dvoumne latinske reke in pustil Marciana slutiti različne reči, ki si jih je ta potem lahko poljubno tolmačil.

Najvažnejše pa je bilo, da je »našo gospodično« ljubila služinčad in vsa vas. Kmetom so bili Kšepecki prijatelji, Anulja pa prava dedična. Marciana so se vsi bali — Vilčopoljski je bil edina izjema. A tudi po odslovtvi mladega šlahiča je deklico obdajalo ljudsko varstvo kakor neviden zid. Še Marcian je vedel, da ima strah, ki ga vzbuja, svoje meje, onstran katerih bi se pričela zanj resnična nevarnost. Razen tega ni dvomil, da Vilčopoljski (ki mu je »predržnost gledala iz oči«) ne pojde predaleč stran in da se ničesar ne ustraši, če bo gospodična kdaj potrebovala zaščite. Zato si je moral na tihem priznati, da gospodična v resnici ni tako od vseh zapuščena kakor je sprva sam mislil in kakor je to svojočasno zatrjeval svojemu očetu.

LJUDSKA KNJIŽNICA in založništvo Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega delavca. 24 Din. - 24 zvezek: A. Marly. Hanka. Lutski-ovstina povest. 22 Din. - 25 zvezek: Haggard. Bi esnarja. Montezuma. 32 Din. - 26 zvezek: Storch in njegovo burkasto življenje. 14 Din. - 27 zvezek: Pregelj. Otrci solina. 24 Din. - 28 zvezek: 32 Din.